

elektronická KAPITÁNSKÁ POŠTA

metodický a informační zpravodaj HKVS

číslo 58, duben 2019

Aktuálně:
**Jaký bude kapitanát v období
2019 – 2022 ?**

Metodika:
**pochopit přírodu kolem vody
pádlo, vesta – naše zbroj**

Sestry a bratři, tak máme konečně jaro a vodácká sezóna nám začíná. Letos bylo konečně víc sněhu, takže mnozí vyrazili a vyrazejí i na jarní vody – krásně tekla a snad ještě teče Otava, řeky a říčky v Beskydech, v Podkrkonoší, v Orlických horách i leckde jinde. Ledové potoky se sněhem na břehu, rozkvétajícími bledulemi a takovou tou krásně specifickou vůní jarních vod z tání. Devětsilové hlavičky tlačící se skrz loňské listí, často teď pod hladinou. Křehnoucí ruce, ztuhlé nohy i v neoprenu, voda studí i přes dno lodi. Nevím, jak to máte vy, ale já když jdu pěšky kolem nějaké takové jarní říčky plné vody, tak podvědomě koukám, jestli a kudy by to šlo jet. Prohlížím zákruty, hodnotím padlé stromy, stupně, válce, jezy i výšku mostků. Jako třeba tuhle v Terčině údolí Stropnici, nebo minulý víkend v krásném údolí tady na severu u říčky Ahja. S odtávajícím sněhem se také ukazuje, co všechno milosrdná bílá pokrývka v sobě přes zimu zakryla. Větve s lišejníky, listí, petflašky, papírky, plechovky od piva i igelitáky od

svačín, sem tam hovínko. Někde více, jinde skoro nic, ale všude je alespoň něco, co ukazuje, že tamtudy prošli lidé. Vlastně nevím o turistické cestě, kde bych na tyhle pozůstatky turismu nenarazil. V poslední době se dozvídáme, jak naše obsese stále lepšími, sofistikovanějšími, ale vždy po použití zahoditelnými plasty dopadá na přírodu – zprávy o mrtvých velrybách s břichem plným plastů, o mikroplastech v mořích, řekách, o snahách omezit nákupní tašky i šťourátka do uší z plastu. Zahlédl jsem onehdá debatu, kde řešili tyhle globální, planetární problémy s tím, že bychom se měli k nějaké velké kampani připojit, že „sbírání papírků v lese“ planetu nevytrhne. Že je potřeba koukat, myslet a jednat globálně. Na rovinu, já si nemyslím, že by se Junák měl připojovat ke všem kampaním, co jsou. Naše hlavní úloha je výchovná a vybudování např. nutkavého pocitu, že přece ten odpaděk trčí mi přímo před nosem na cestě nemohu v přírodě nechat, i když není můj, je to základní, co mohu od dílu předat. Nebo alespoň u toho začít. Být těmi dospělými průvodci. Tím ale nechci říct, že nemáme vůbec podporovat podobné věci – například jako nyní akci jednoho českého gymnázia, které tlačí na používání kelímků na vícero použití v kempech na Vltavě a rozjelo opravdu velkou kampaň (a u zrodu stojí také skauti:-).

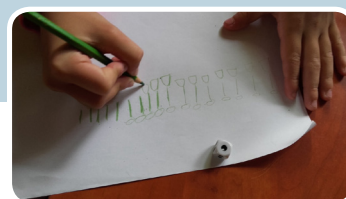
Přeji vám, sestry a bratři, šťastný vstup do letošní vodácké sezóny a co nejdéle sjízdné řeky.

CEDNÍK

**Jaký bude kapitanát 5
v období 2019 - 2022**

**Pádlo, vesta – naše 11
zbroj**

**Ohlédnutí za jarním 14
srazem VS**

**Novozélandské dob- 17
rodružství na lodi**

Ex libris 22

- JARNÍ ÚKLID PŘÍRODY, ARCHIV 24. KO PŘÍSTAVU ESKADRA OSTRAVA

ZPRÁVY Z HKVS

Únorové zasedání HKVS proběhlo u Pumpy na dva měsíce naposledy s Cedníkem, který odjel pracovně do zahraničí. Schválili jsme pořádání individuální kapitánské zkoušky, jarního srazu vodních skautů a návrh rozšíření týkající se metodiky práce s vodáckými oddíly v připravovaném vůdcovském handbooku. Projednali jsme připomínky Odboru vlčat a světlušek k novým odborkám pro vlčata, světlušky a žabičky – vlčkům a světýlkům Plavec/Plavkyně a Námořník/Námořnice.

Na březnovém zasedání jsme probrali připomínky k pravidlům Skare 2020-2022 a zveřejnili je k širšímu připomínkování. Ukázalo se, že je zde více nesrovnalostí a že je velkým úkolem lodní komise vše ukočírovat, aby byla pravidla představena na Skare, došlo k vyladění posledních drobností a Kapitanát je mohl v květnu schválit. Probrali jsme také znění vodáckých doplňků pro druhý stupeň skautské stezky, kde bylo potřeba úkoly oproti testovací verzi více upravit, aby systémově jejich znění odpovídalo základu stezky, zdá se však, že to jde hladce a všichni jsou spokojeni. Nechali jsme aktualizovat stránku www.skaut.cz/navodu, kde byly velmi zastaralé a v některých případech neplatné texty.

Šotek na začátku dubna navštívil Most, prohlédl lokalitu potenciálního místa Navigamu a se zástupcem místní jednotky probral možnosti pořádání Navigamu 2021. Jednání budou pokračovat.

Jak se můžete dočíst v samostatném článku, současný HKVS pracuje již delší dobu v silném oslabení, které se u nás všech umocňuje pracovními nebo rodinnými povinnostmi. Proto žádáme o pomoc, opět přicházíme s nabídkou konkrétních činností, u kterých bychom pomoc ocenili. Velmi děkujeme těm, kteří se již zapojili a dohodnutou práci vykonali nebo vykonávají včas, samostatně a bez nutných urgencí – to je to, co nám dokáže velmi pomoci.

JAK SE LZE ZAPOJIT HNED

(v závorce, na koho se obrátit, pokud byste byli ochotni pomoci)

- Kapitánská pošta – zpracování žádaných témat, příprava článků na sazbu, kompletování, korektury, pověšení hotového čísla na web, rozeslání na e-mailové adresy – (pro korektury) je nutné ovládat dobře český jazyk – pravopis, zásady psaní textů (typografické zásady se lze

snadno doučit), nebojte se toho, vhodné i pro zodpovědné rovery (KULDA)

- kurzy HEBE, popř. další – vedení akcí, které jsou lektorsky zajištěny – komunikace s účastníky, agenda akce ve skautISu (HVĚZDÁŘ)
- vedení účetnictví, nebo některých jeho agend (HVĚZDÁŘ)
- péče o web HKVS, aktualizace informací – vhodné ovládat html (HVĚZDÁŘ)
- aktuality na webu HKVS – samostatné sledování dění VS a zajišťování a zveřejňování článků (všimnout si, že budou Tři jezy, že vyšly vodácké doplňky, že proběhl Navigamus, ...) (HVĚZDÁŘ, KULDA)
- cíleně monitorovat vodácké věci ve Skautském archivu (CEDNÍK)
- inventura věcí a soupis a nabízení majetku HKVS (HVĚZDÁŘ)
- získávání slev u výrobců a prodejců vybavení, u pořadatelů odborných kurzů; jejich propagace (HVĚZDÁŘ)
- Vůdcovský handbook – napsání vodáckých částí dle zadání (RENČA)

Pokud máte chuť a možnosti pomoci, obrátit se můžete buď přímo na ty, co jsou u daných úkolů v závorce, nebo na:

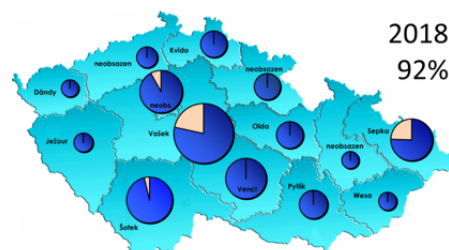
mustek@hkvs.cz.

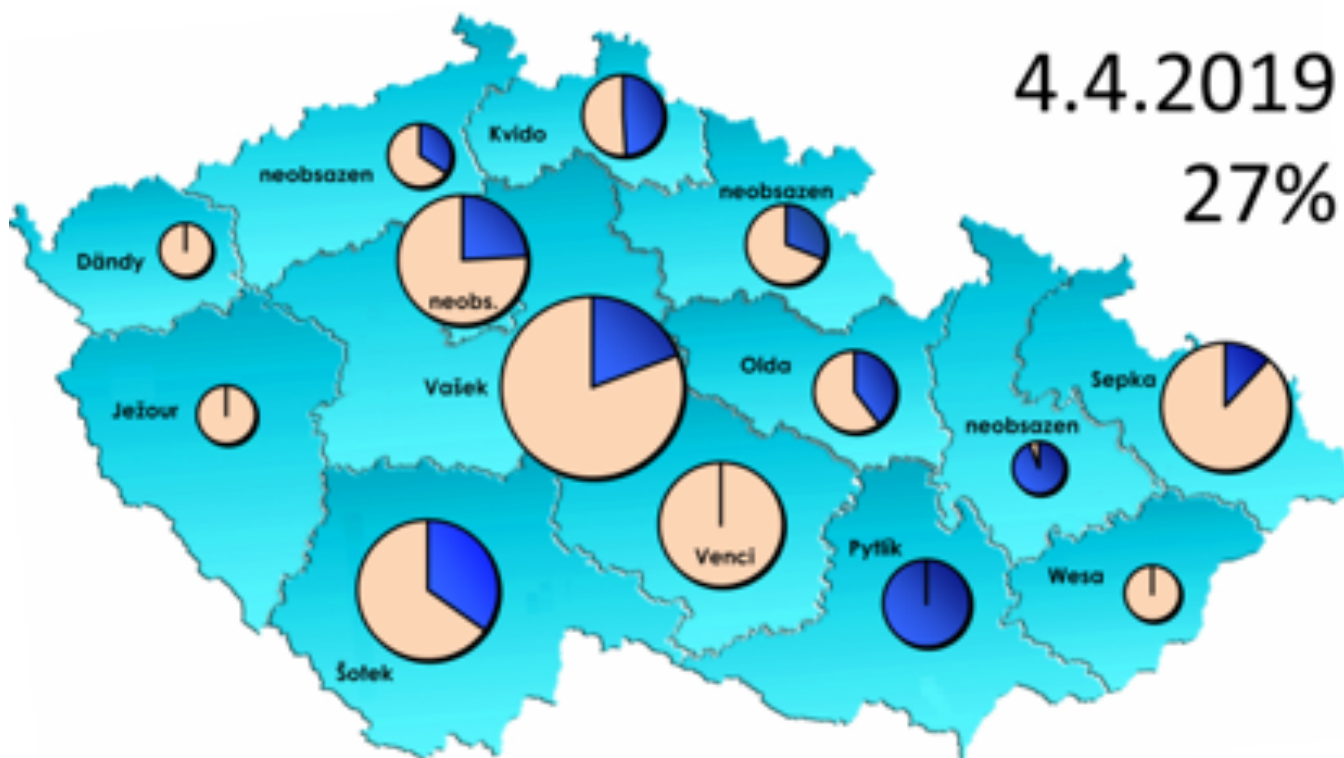
KULDA

VODÁCKÉ DESETIKORUNY K 4. DUBNU

Příspěvky ve výši 10 Kč za registrovaného člena nebo členku se posílají na účet KVS 2300183549/2010 pod variabilním symbolem 99YYXXXX, kde YY je rok a XXXX je ev. číslo jednotky (pro rok 2019 to u jednotky

ev.č. 114.05 bude var. symbol 991911405). V případě platby za více předchozích let je variabilní symbol 9900XXXX a ideálně roky uvést do zprávy příjemci. Příspěvky je možné zaplatit i hotově na srazech VS.

Stav zaplacených zvláštních příspěvků v kraji. Modré pole příspěvků za roky 2018 – 2019: kruhové grafy ukazují podíl zaplacených a nezaplacených příspěvků v kraji. Modré pole označuje příspěvky zaplacené, béžové jsou nezaplacené.

EV. Č.	STŘEDISKO / PŘÍSTAV	ČÁSTKA
112.99	středisko Arcus Praha	100 Kč
214.02	přístav Poutníci Kolín	3 160 Kč
21A.02	středisko Lesní Moudrost Dobřichovice	470 Kč
317.01	středisko Kalich Tábor	240 Kč
513.10	přístav Maják Liberec	930 Kč
514.11	středisko Jestřáb Jilemnice	30 Kč
526.01	středisko K. Šimka Hradec Králové	380 Kč
534.05	středisko Vysoké Mýto	550 Kč
622.01	středisko Řehoře Mendla Brno	100 Kč
713.08	přístav Tamatea Vrbátky	300 Kč

Příspěvky ve výši 10 Kč za registrovaného člena se posílají na účet KVS 2300183549/2010 pod variabilním symbolem 99YY-XXXXX, KDE YY JE ROK A XXXXX JE EV. ČÍSLO JEDNOTKY (PRO ROK 2019 TO U JEDNOTKY EV.Č. 114.05 BUDE VAR. SYMBOL 991911405).

PLATBY ZA ROK 2017
214.02 – přístav Poutníci Kolín
– 670 Kč
PLATBY ZA ROK 2016
214.02 – přístav Poutníci Kolín
– 650 Kč

HVĚZDÁŘ

JAKÝ BUDE KAPITANÁT V OBDOBÍ 2019-2022?

V prosincové Kapitánské poště jsme sepsali souhrn agendy HKVS a kdo co má na starosti. Nyní se blíže podíváme na to, jaké jsou obecně úkoly HKVS, a také, jaké schopnosti a zkušenosti (chcete-li kompetence:-) by jeho členové a členky měli mít.

V první řadě je potřeba zdůraznit, ač to tak často z nás nevyzařuje, že práce v Kapitánátu nejsou jen nudné a otravné úkoly, které je potřeba v termínu splnit, ale že často je práce příjemná, zajímavá a obohacující. Má to ale velmi důležitou podmínku – celý systém je nastaven tak, že je práce rovnoměrně rozložena mezi šest fungujících členů či členek Kapitánátu, kterým ještě alespoň občas pomáhají nebo se na agendě podílejí další pomocníci. Tento stav bohužel několik posledních volebních období nebyl naplněn, což má za důsledek poměrně značnou únavu a vyčerpanost těch, co všechnu tu práci dělali či dělají.

A co se tedy od jednotlivých členů Kapitánátu očekává? Je tu několik oblastí, každá má svá specifika:

HLAVNÍ KAPITÁN/KA – je aktivním členem Náčelnictva, jedná se členy Výkonné rady Junáka, se zástupci ostatních vodáckých spolků, se zahraničními vodními skauty (může mít ale na starosti někdo jiný), někdy také zastupuje Junáka na specifických akcích týkajících VS (státní úřady, jednání s ministerstvy, reprezentace na význačných akcích). Očekává se schopnost diplomatického jednání, domluvit se anglicky, rámcový přehled o všech agendách Kapitánátu. Kromě těchto povinností (Náčelnictvo zasedá 6x za rok, většinou o víkendů) nemá v ideálním případě hlavní kapitán/ka žádnou jinou agendu, protože kontroluje,

připomínkuje, schvaluje všechno možné, řídí tým, řeší akutní problémy.

OBLAST VÝCHOVY A PROGRAMU – očekává se spolupráce na výchovných projektech ústředí (tvorba vodáckých částí), vodácká metodika a program v časopisech, žádaná je zkušenost ve vedení oddílu VS, schopnosti na úrovni kapitánské zkoušky, rámcový přehled o agendě vzdělávání.

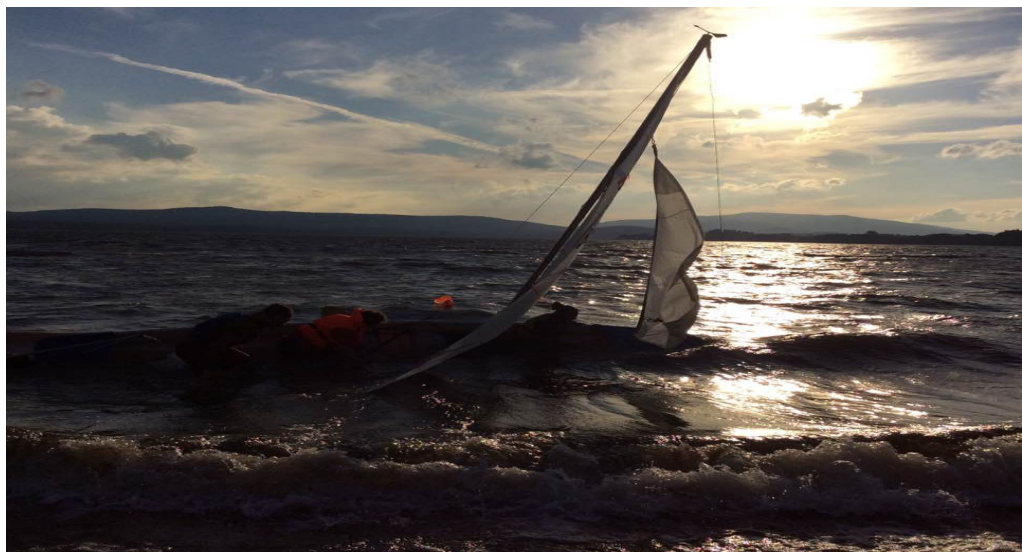
OBLAST VZDĚLÁVÁNÍ – kurzy, zkoušky – garance (popř. i zajištění) vodáckých zkoušek, jednání se šéfy vodáckých vzdělávacích akcí a předsedy zkušebních komisí, akreditace MŠMT Kurz vodní turistiky. Žádaná je zkušenost ve vedení oddílu VS, schopnosti na úrovni kapitánské zkoušky, zkušenost ve vzdělávání (např. čekatelské zkoušky na okrese), rámcový přehled o agendě výchovy.

HOSPODAŘENÍ, ÚČETNICTVÍ, MATERIÁL HKVS – je potřeba zkušenost ve funkci hospodáře organizační jednotky (přístavu/střediska a vyšší).

ORGANIZAČNÍ AGENDA – kontrola a pomoc při zajištění akcí a závodů (žádá si zkušenost s pořádáním akcí).

TECHNICKÁ AGENDA – SkautiS, web, komunikace, komunikační kanály.

Záměrně jsou vypsány oblasti a ne jednotlivé funkce – agenda může být rozložena mezi členy Kapitánátu různě, ale oblasti funkcím věrně odpovídají a doporučujeme se jich držet. Dále každý potřebuje někoho, s kým na své agendě může spolupracovat v případě potřeby a kdo ho může zastoupit, všichni by měli mít aspoň rámcový přehled o ostatních agendách, neboť se rozhoduje společně. U všech členů a členek Kapitánátu je nutná samostatnost, spolehlivost – pokud by někdo potřeboval stálý dohled a zadávat všechny jednotlivé malé úkoly a urgovat jejich plnění, byla by to velká zátěž pro ostatní. Dále se očekává účast na srazech VS a také zájem i o ostatní, zejména vzdělávací akce a závody v portfoliu vodních skautů.

● FOTO – OLDŘICH PEŠINA – OLDA

A co konkrétně v dalším volebním období Kapitanát čeká mimo běžnou agendu?

- Navigamus 2021
- Výchova – podíl na projektech:
  - Handbook pro vlčata a světlušky (asi podzim 2020)
  - Revize vlčků a světýlek (valný sněm 2020) – poslední kontroly (Kulda)
  - Revize stezky pro vlčata a světlušky (jaro/léto 2020) – poslední revize (Pumpa)
  - Handbook pro skauty a skautky (? projekt zatím neběží)
  - Roverský program (? projekt zatím neběží)
  - Vůdcovský handbook (podzim 2020) – poslední revize (Renča)
- Vzdělávání:
  - Lesní škola vodních skautů 2020 a 2022, individuální kapitánská zkouška 2021
  - Akreditace KVT 2022 (práce v roce 2021)
  - Dotisk nebo 2. vydání Vodácké příručky

Objevuje se také průběžně mnoho nápadů, někteří za námi chodí s tím, co by „Kapitanát měl udělat nebo zařídit“. Poslední „velkou věcí“ bylo vydání Vodácké příručky. Nutno podotknout, že pro zachování fungující sítě vodních skautů bohatě stačí udržet stávající stav a do ničeho velkého se nepouštět – ale teď před volbami je ta pravá chvíle se nad následujícími nápady zamýšlet, diskutovat

a popř. shánět jejich realizátory:

- Nový a zcela přepracovaný web HKVS
- Zajistit pro vodní skauty vlastní slalomový kanál
- Zajistit pro vodní skauty vlastní základnu u vody
- Změna vzdělávacího systému – rozdělení kapitánské zkoušky, oddělení zkoušky vodáckého minima jako zkoušky pro začátečníky (mohlo by platit od 2022 s novou akreditací Kurzu vodní turistiky), OČK pro vodácké oblasti
- Vznik skautského záchranářského týmu
- Kurz vodáckých základů – kurz pro účastníky 15+, výstupem by měly být vstupní podmínky pro (ty nejkratší) kurzy zakončené zkouškou vodáckého minima – bylo by vhodné vycházet z kompetencí k vodáckým doplňkům.
- Odznak zkoušky vodáckého minima
- Podrobné zpracování historie VS a projekty se skautským archivem

A abychom nezůstali jen u práce a povinností – co vše může fungování v Kapitanátu přinést? Pomineme-li dobrý pocit z vykonané práce, vzhled do mnoha zajímavých problematik, tvůrčí práce a seznámení se s novými lidmi, můžete rozvíjet své diplomatické,

řídící, vzdělávací, výchovně-vzdělávací, jazykové, obecně komunikační, hospodářské či organizační schopnosti a dovednosti v širších souvislostech. Práce v Kapitanátu je dobrou průpravou pro případnou veřejnou funkci (radnice, zastupitelstva atp.). U všech členů Kapitanátu je vykonávání takovéto funkce zajímavá zmínka v životopisu – schopnost práce v týmu a jeho řízení, samostatnost a spolehlivost je v dnešní době vysoce ceněna. A v neposlední řadě práce v Kapitanátu nepostrádá humorné a jinak kladné týmové zážitky:-)

Pokud sami máte pocit či víte ve svém okolí o někom, komu by funkce v Kapitanátu slušela, neváhejte se ozvat, zeptat se, už teď se v rámci dílčích úkolů zapojit.

KULDA

- FOTO ARCHIV KLŠVS, VERONIKA ČECHUROVÁ - VERČA, EU-GEN KUKLA

(NEJEN SE NAUČIT, ALE I) POCHOPIT PŘÍRODU KOLEM ŘEKY

**✚ VYTISKNI SI TYTO
STRÁNKY✚
CTRL + P (STR. 7 - 10)**

Pokud se chcete pomstít svým rádčům a skautům, navrhnete na oddílové radě, že se na schůzkách bude dělat skautská historie nebo příroda – konkrétně poznávání stromů. Z toho mají všichni zúčastnění strach. Často je to buď nuda, nebo dřina jako ve škole... Níže se pokusíme navrhnout hlavní „učební“ program na schůzku, který bude nejen vzdělávací, ale snad i trochu hravý...

CÍLE:

1) Skauti a skautky si bezpečně osvojí (alespoň) šest dřevin s měkkým dřevem rostoucích podél vodních toků a (alespoň) šest rostoucích v lesích.

2) Naučí se, k čemu se jejich dřevo používá a kde je kolem sebe mohou reálně vidět.

3) Pochopí dynamickou proměnlivost dřevních a keřových porostů podél řek (podrobněji – viz teoretický úvod).

ZÁKLADNÍ POPIS PROGRAMU:

ukázat praktické využití jednotlivých dřevin (půl lesních, často průmyslově hojně využívaných – půl rostoucích při řekách a v mokřadech, na které často pohlížíme jako na nevyužitelnou „divokou přírodu“), zopakovat si jejich poznávání a pochopit trvanlivost nebo naopak dynamiku porostů, v nichž se nacházejí, přemýšlet a vnímat přírodní materiály, které nás běžně obklopují a které pak potkáváme na výpravě v jejich přirozeném prostředí...

CÍLOVÁ SKUPINA: skauti/skautky (s obměnami lze upravit i pro mladší, pro starší je třeba více dřevin a obtížnější zadání)

POČET ÚČASTNÍKŮ: ideálně 12 (nebo podobný sudý počet, aby se mohli rozdělit na dvě poloviny, hrající „proti sobě“)

POČET VEDOUČÍCH PRO REALIZACI: 2

MATERIÁLNÍ VYBAVENÍ: vytisknuté obrázky dřevin, popisky využití jednotlivých dřevin (pozor – vedoucí programu si musí být jist, že je i on sám bezpečně pozná!), tužky a výtvarné potřeby, model lesa a říčního údolí (či alespoň velký papír, na nějž se les a nedaleké údolí řeky zběžně načrtne při vyhodnocení...).

NÁROČNOST NA PŘÍPRAVU: cca 45 minut. Prostudovat si průběh a postup jednotlivých aktivit, vytisknout si fotky (lépe sehnat reálné ukázky) příslušných dřevin, načrtnout si hrací plán pro umístění zmíněných dřevin (tj. řeku a lužní údolí, od něhož je dostatečně daleko les).

TEORETICKÝ ÚVOD, JEHOŽ ZNALOST JE NEZBYTNÁ PRO DOBRÉ ODVEDENÍ PROGRAMU: *(upozornění: tento program jinak velmi složité dělení a rozdíly vlastností jednotlivých dřev za účelem základního pochopení jejich rozdílnosti místy velmi zjednodušuje, až schematizuje)*

Dřevo se dle mechanické odolnosti dělí na měkké a tvrdé (viz tabulku níže). Měkké dřevo je takové, které se snáze opracovává, pochází většinou z jehličnatých stromů. Tvrdé se získává hlavně z listnatých stromů. Kromě několika výjimek měkká dřeva podléhají hnilobě lehčeji než tvrdá. Právě odolnost vůči změnám a vlhkosti

vůbec obecně zakládá trvanlivost dřeviny i její využití a zpracování. Zde je třeba uvést několik příkladů, kdy dřevo může být tvrdé, ale nikoli trvanlivé: bříza nebo habr mají dřevo velmi tvrdé, avšak právě habr porušuje obecné pravidlo o trvanlivosti tvrdých dřev: leží-li ve vlhku, brzy „zpuchří“ a začne se rozkládat. Ale ani stojící nevydrží odolávat povětrnostním vlivům. Smrk i olše jsou na základě klasifikace své tvrdosti stejná dřeva. Olše se však průmyslově dnes již téměř nezpracovává, neboť i při mírné vlhkosti hnije a práchniví, smrk naopak vydrží déle, a proto je dnes i v nížinách více než polovina průmyslových lesních porostů osázena právě smrkem. Kůrovec se raduje.

Jak můžeme vysvětlit proměnlivost a dynamiku pobřežní vegetace, kterou všichni známe z běžné zkušenosti? Okolí řek se přece mění rychleji než lesy, horské porosty... První dosti obecný argument vychází ze skutečnosti, že říční porosty jsou složeny povětšinou z velmi měkkých dřevin. Druhý argument je složitější. Jednak dovysvětluje ten první a jednak vysvětlí celé nastavení pobřežních ekosystémů: Měkčí dřeviny se mnohem snadněji lámou a zahnívají. Avšak evolučně se říční porosty i velmi dobře regenerují, lehce zakořeňují a rostou i díky dostatku vláhy rychle. Právě proto mají většinou měkčí dřevo, protože investice do pomalého růstu, který formuje tvrdé dřevo, se v místech povodní, sesuvů břehu, přesunů nejrůznějších naplavenin, strategicky nevyplatí. Přežívá jen ten, kdo rychle opraví poškození po ledech či velké vodě a obrazí i z padlých kmenů. Dynamika těchto porostů není dána primárně na základě tvrdosti příslušných dřevin – ale tvrdost je

naopak vždy zakládána specifickou dynamikou, přesněji pomalejším růstem. Dynamika říčních porostů tedy vychází z vysoké schopnosti regenerace, nezávisle na tvrdosti dřeva. Na březích řek totiž běžně nacházíme i mnohé tvrdé dřeviny: duby, jasany, javory – ty v těchto podmínkách obstojí pro svou trvanlivost, a proto často

bývají záměrně vysazovány pro zpevnění koryt a hrází např. rybníků.

Můžeme tedy učinit závěr: Porosty kol řek a v lužních údolích se pro své složení a životní podmínky obnovují v řádu let, zatímco lesy na suchu k tomu potřebují desetiletí...

Tyto popisky vytiskneme, aby je

skauti či skautky mohli párovat k obrázkům příslušných dřevin, nebo připravíme příslušné knihy, či povolíme chytré telefony a necháme soutěžní strany dohledávat jednotlivá využití dřevin. Kdo má vhodné prostory, může sám označit jednotlivé druhy dřev, která jsou v interiéru i exteriéru využita.... Z každé skupiny vybereme počet dřevin úměrný věku a schop-

nostem našich družin. Všechny uvedené druhy by měli zvládnout až R+R...

Dřevo	MPa	Příklad dřevin a jejich využití
měkké	<40	smrk, olše, borovice, vrba, střemcha, topol bílý, topol osika, lípa, líska, bříza (středně tvrdá)
tvrdé	≥80	dub, buk, jeřáb, javor, jasan, modřín (středně tvrdý), jilm, habr, švestka, hruška, tis červený - náš nejtvrdší <u>jehličnan</u>

POSTUP ŘAZENÍ JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT K NAPLNĚNÍ VYTČENÝCH CÍLŮ:

1) Hra „jsem dřevo“: Každý skaut či skautka si vylosuje jednu dřevinu – popř. její fotku, obrázek (který je z druhé strany opatřen jejím rodovým i druhovým jménem). Následuje chvilka seznamování, kdy se různě v místnosti potkávají a představují se jeden druhému jménem stromu, jehož zobrazení viditelně drží (3-5minut). Snahou je zapamatovat si většinu „jmen“ ostatních... Konec! Vedoucí následně rozdělí skupinu na dvě půlky a mezi nimi s kolegou drží napnutou plachtu, která skupiny odděluje. Každá z nich vždy posadí dopředu jedno „své dřevo“ – vedoucí spustí plachtu a ten, kdo první pojmenuje „dřevo“ sedící proti němu, jej získá pro svůj tým...

2) Záhy následuje opětovné rozdělení do dvou týmů „měkkoši X tvrdáci“ a společné zjišťování, k čemu „mé dřevo“ lze použít: skauti či skautky se

nejprve intuitivně na pokyn vedoucího pokusí sami se rozdělit do dvou stejných skupin na základě odhadu své tvrdosti. Sledujte, jak jim to půjde, zkuste pomoci, ale nenapovídat! Pořád ještě ale nemají lístky s přesnou charakteristikou „sebe samého“ (jak bylo zmíněno výše – tuto mohou i různými jinými cestami dohledávat). Je vhodné, aby je získali nějakou pohybovou aktivitou, aby pořád nenapínali jen mozkové závity – lze pro ně někam zaběhnout, zápasit o ně s druhou skupinou tvrdosti, vylézt pro ně kamsi (do patra, na strom, kde budou viset). Záleží velmi na dispozici klubovny a temperamentu skupiny.

Když už lístky mají, lze zařadit krátkou aktivitu, zda to které dřevo máte v klubovně – ať již vestavěné, či jako nějaký užitný předmět... Zde je vhodné i zmínit, která by tu ani teoreticky být nemohla (pro jejich neúčinnost

vlastnosti).

3) Závěr: Umístění jednotlivých dřevin na modelu buď k řece, nebo do lesa. Rozdělení do dvou skupin dle tvrdosti nadále trvá. Nyní je volba na skautech, aby „sami sebe“ umístili do prostředí, kde obvykle rostou. Vždy jeden a jeden na střídačku. Vyhodnocujeme vždy po každém pokusu a krátce vysvětlíme, proč tato dřevina náleží zrovna sem – tak bychom měli společně dojít k závěru, že říční porosty jsou tvořeny převážně měkkými dřevinami, což zakládá jejich nestálost, dynamičnost, proměnlivost... Stejně jako bývá proměnlivá i sama řeka, na kterou musejí být připraveny.

4) Po programu všechny vytvořené mapy a plány, fotky stromů umístíme na nástěnku, či jinak viditelně zachováme v klubovně.

VONDRÁŠ

MĚKKÉ DŘEVINY

OLŠE

- vlastnostmi a využitím se blíží lípě – v řezbářství je hned po lipovém nejoblíbenější
- je měkké, lehké, málo pružné a snadno se štípe, dříve se používalo k uzení a k výrobě nádobí, trvanlivé pod vodou, po delší době pod vodou zkamení, ve vlhku na vzduchu ale rychle hnije

STŘEMCHA

- dřevo tohoto stromu/keře je nahnědlé, vyhledávají je řezbáři a je vhodné pro výrobu vycházkových holí, okrajově se používalo jako palivové

BOROVICE LESNÍ

- dřevo je velmi variabilní v závislosti na stanovišti – není borovice jako borovice, zvládne růst na kypřé i na chudé písčité či jílovitě půdě, jedno z nejčastěji monokulturně pěstovaných dřev
- v nábytkářském i stavebním průmyslu velmi oblíbené, neboť je pevnější než smrk, ale hůře přijímá nátěry, hůře se lepí, při zpracování svou mastnotou zanáší nářadí, na povětrnosti lépe vydrží (výroba oken), ale smolí

SMRK

- měkké, ale relativně pevné a pružné dřevo, které dnes patří k nejdostupnějším a široce používaným v telesařství i truhlářství, k výrobě papíru

VRBA

- měkké dřevo, které dnes již nemá valného využití, dříve se používalo tam, kde nebyly vysoké nároky na pevnost a tvrdost (dlabané nádoby, násady lehčího nářadí, pletení pomlázek aj.)

TOPOL OSIKA

- měkké dřevo, po vyschnutí lehké, v obráběcích strojích se netřepí, takže se využívá k výrobě zápalek, tenké proužky pak v košíkářství

LÍPA SRDČITÁ

- je oblíbeným materiálem pro řezbáře. Po kvalitním vysušení se dřevo nebortí a málo sesychá. Dobře přijímá lepidlo, dobře se tónuje a moří. Lze je čistě řezat dláty, a to i přes vlákna, není ale příliš trvanlivé a musí se chránit zejména před červotočem.

TOPOL BÍLÝ

- měkké řídké dřevo (velmi rychle roste), čerstvé obsahuje mnoho vody, suché dobře saje, ale má malou výhřevnost
- využití není široké, dnes pro výrobu překližek, zápalek, dříve k výrobě dřeváků (lehké)

LÍSKA OBECNÁ

- dřevo poměrně měkké, ale dobře ohebné a pružné. Používá se hlavně v řezbářství a košíkářství
- dříve se používalo i v nábytkářství či ve stavebnictví (pruty vyrůstající jako výmladky z pařezů se používaly pro zpevnění stropů a omítek); dnes užívána nejvýš pro lidové umění

BŘÍZA BĚLOKORÁ

- dřevo středně tvrdé, pevné, dobře se ohýbá. Za syrova se řeže/dlabe mnohem lépe než po vyschnutí. Vzrostlé silné kmeny se krájí i na dýhy. Vždy se používala na topení, hlavně v polenech do krbů (oproti jehličnanům nepraská a nestřílí jiskry). Při sušení na vzduchu dřevo proschne bez prasknutí na obvodu i v kulatině (do průměru cca 15 cm), proto je odedávna mají v oblibě především soustružníci. Ponecháno venku velmi rychle hnije.

DUB

- vlastnostmi a využitím se tvrdé odolné dřevo, snáší sucho i vodu, při dlouhodobém potopení pod vodou zkamení (užíváno pro stabilizaci základů staveb – např. klášter Plasy, základové rošty pilířů mostů), výroba konstrukcí, sudů, pražců, dřívě nábytek

JAVOR

- jedno z našich nejsvětějších dřev, relativně tvrdé, vhodné k obrábění, soustružení, řezbářství, používá se k výrobě různých hudebních nástrojů (housle a violy) a v neposlední řadě i parket

TIS ČERVENÝ

- krom své jedovatosti se jedná o dřevo zcela raritní, uvažuje se o jeho původním užívání na kuše (popř. řezby a intarzie), dnes nejen pro svou nepravidelnost a řídký výskyt není vůbec v prodeji jako řezivo a je nahrazován právě modřínem, který se alespoň blíží hustotě jeho dřeva...

JEŘÁB

- těžké tvrdé dřevo, využívá se k výrobě fléten, dřívě šrouby, válce mandlů, řeznické špalky

BUK

- pevné, méně pružné dřevo, dobře se obrábí, používá se k výrobě dých, na ohýbané židle (firma TON), velmi vhodné k topení, chuťově neutrální, používané v potravinářství (dřívka k nanukům, vařečky).
- Pro současné evropské klima je to nejlépe vybavený strom

HABR

- z našich dřev nejtvrší a touto vlastností se může srovnávat jen s akátem či javorem babykou
- Dřevo je husté, po vyschnutí stálé, dobře přijímá lepidlo i mořidla, je bez lesku. Napodoboval se jím eben.
- Dodnes se používá na čepy, palice i šrouby, na klíny, na hoblíky, rukojeti apod. Kvůli stálosti a tvrdosti je velmi důležitý i pro výrobu hudebních nástrojů (např. habrové trubičky se používají jako vložky mezi kolíkem na struny a kličníkem u klavírů).

HRUŠEŇ

- tvrdé houževnaté dřevo, je pevné, nebortí se, velmi vhodné k soustružení, dřevořezbám i sochařině, na hudební nástroje, používalo se k výrobě dřevěných závitů (svěráky, lisy), geometrických pomůcek a v xylografii (tiskařská metoda), hrušeň lze použít i k uzení, ale vzhledem ke kvalitě je to neekonomické

JILM VAZ

- jeho dřevo je pevné, ohebné, ale neštípe se, než tedy jeho populaci zdecimovala houbová infekce („grafióza jilmů“) byl využíván stejně jako buk, navíc ještě pro dřevořezbu a malé, pevné užité nástroje

JASAN

- z našich dřev je nejpružnější, zároveň tvrdé a houževnaté; v nábytkářství hlavně obklady a dýhy (především pro barvu a kresbu) vhodné pro výrobu násad, hokejek a lyží, baseballových pálek, hudebních nástrojů

MODŘÍN

- naš nejtvrší běžně dostupný jehličnan, používá se na výrobu schodišť, zábradlí, šindelů, obkladů a na nábytek, celkově má podobné využití jako borovice, ale snáze se obrábí
- dřívě používán k výrobě vodovodního potrubí

SLIVONĚ

- velmi tvrdé dřevo, které se však obtížně připravuje ke zpracování, protože má tendenci praskat a kroutit se; i dnes používané k restaurátorským pracím, výrobě dekorativních předmětů, vhodné k soustružení, ale i uzení

PÁDLO, VESTA - NAŠE ZBROJ

Obecné informace:

- Cílová kategorie – žabičky a vlačata
- Počet účastníků – posádka (6-10 dětí) a kormidelník/vedoucí (stačí jeden)
- Časová dotace – dle přípravy 80 minut, u nás díky úvodnímu a závěrečnému nástupu všech posádek hodina a půl
- Pomůcky: pádlo a vesta přiměřené velikosti obojí 2x, velký papír (alespoň A3) 2x, psací potřeby, menší lísky papíru (např. poznámkové), hrací kostka, obyčejné papíry na čmáraní pro každé dítě, sportovní potřeby dle uvážení kormidelníka
- Cíl schůzky: děti zvládnou bezpečně pojmenovat části pádla a seznámí se se zásadami péče o pádlo a vestu

POPIS SCHŮZKY:

1) ÚVODNÍ ČÁST CCA 5 MINUT

Přivítání se s dětmi, nástup, pokřik posádky, bodování – vše dle zvyklostí dané posádky

2) VODÁCKÁ ŠTAFETA CCA 15 MINUT

Aktivita slouží k procvičení a zrychlení oblékání vesty a zároveň k vybití energie, neboť v následující činnosti se děti potřebují soustředit.

Každé dítě si s pomocí kormidelníka vybere přiměřené pádlo a vestu. Kormidelník vyzve děti, aby předvedly, jak se vesta správně obléká a zkontroluje to (zapnutí

všech přezek a dotažení). Potom vysvětlí pravidla vodácké štafety.

Děti se rozdělí na dva týmy. Pádla a vesty se odloží na dvě hromádky cca 100 m daleko. Týmy se připraví na startovní čáře do zástupu. Na pokyn kormidelníka vyběhají z každého družstva první člen ke své hromádce. Obléká si vestu, bere pádlo do ruky a běží s ním k zpátky k týmu. Tam si vestu svléká, předá ji druhému, který si ji oblékne a běží s ní a pádlem na místo, kde vesta ležela původně. Tam si ji svlékne a vrací se k týmu. Vyběhává třetí člen, aby se oblékl a přinesl vestu a pádlo. A tak dál, dokud se týmy nevystřídají celé. Vyhrává samozřejmě tým rychlejší.

Lichý počet dětí lze vyřešit vytvořením 3 týmů, anebo vytvořením funkce čarového rozhodčího (tzn. liché dítě pověříme, aby hlídalo odkládání vest a pádel stále na stejné místo, neboť se můžeme setkat se snahou posouvat si metu blíže k týmu a tudíž lehce podvádět). Anebo je možné, že v jednom týmu poběží někdo 2x. V případě, že na schůzku dorazí opravdu málo dětí, lze závod udělat na jednotlivce tak, že každý se doběhne obléct do své vesty a vzít si své pádlo. To musí donést do cíle a tam se zase svléknout. Opět vítězí nejrychlejší.

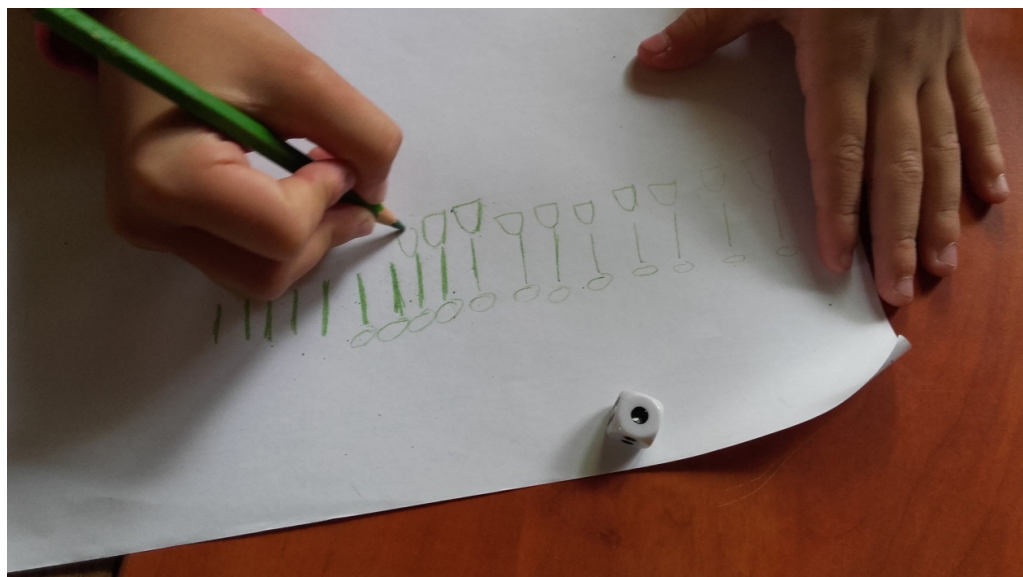

Po skončení štafety uklidíme přebytečná pádla a vesty, na další část schůzky potřebujeme od každého jen jeden kus. Kormidelník vede děti k tomu, aby se samy pokusily uložit vše správně dle místních zvyklostí.

3) ČÁSTI PÁDLA CCA 20 MINUT

Aktivita odpočinkového charakteru navazuje na předchozí běhací štafetu. Děti se při tom naučí pojmenovat základní části pádla (bod druhého stupně plavby vodních vlačat, světlušek a žabiček).

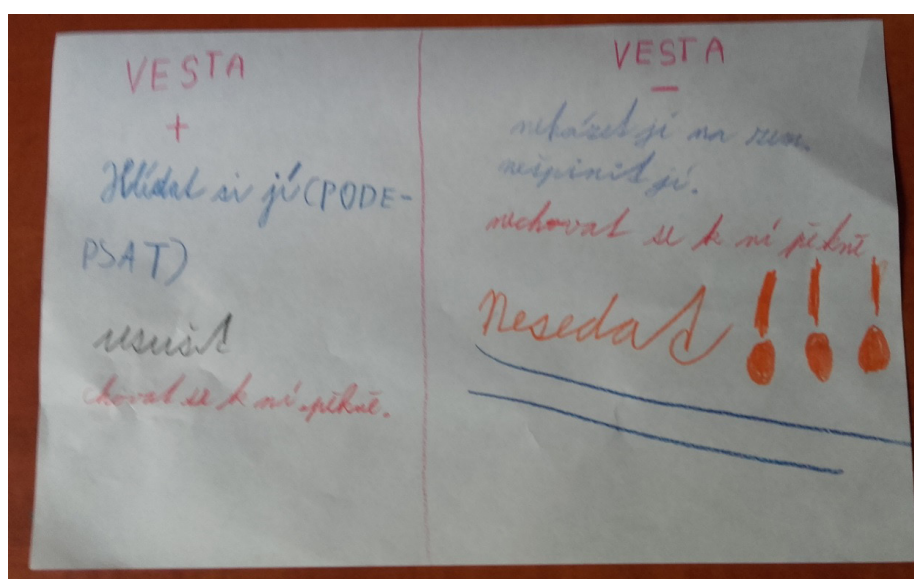
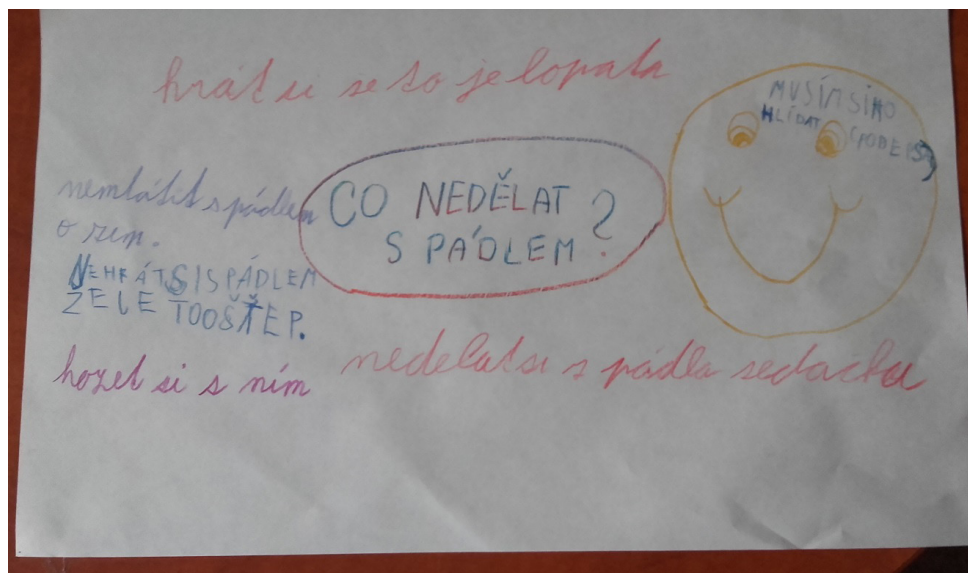
Na začátku položí kormidelník na stůl pádlo a vyzve děti, aby se pokusily pojmenovat jednotlivé jeho části. Pokud to dovedou, dá jim papír, aby vytvořily cedulky s názvy, které pak přiřadí k správným částem. V případě, že děti části pádla neznají, kormidelník

je pojmenuje a pomůže vytvořit popisky. Je dobré ke každé části pádla připojit pár slov, jako například podle čeho získala svůj název, nebo jak se jí dá také říci jinak.

V další fázi si každé dítě vezme papír a psací potřeby. Kormidelník vysvětlí princip následující hry, při které se každý hráč snaží pomocí hrací kostky nakreslit co možná nejvíc pádel. V každém kole hází hráč jednou. Pokud mu padnou čísla 1 a 2, nakreslí ovál symbolizující hlavici. Když hodí 3 a 4, udělá svislou čáru jako dřív a čísla 5 a 6 vedou k namalování listu pádla. Hráči musí takticky tyto části v průběhu hry přikreslovat k sobě tak, aby na konci měli co nejvíc kompletních pádel.

Kormidelník ještě před odstartováním oznámí časový limit hry podle schopností výdrže dané posádky (alespoň 10 minut, ale naše děti vydržely u aktivity téměř 20 a nechtěly přestat). V půlce daného času pak uklidí popisky od vystaveného pádla pryč. Pokud děti na začátku schůzky části pádla vůbec neznaly, kormidelník jim zpočátku pomáhá ukazováním na vystavené pádlo, co mají nakreslit. Po uplynutí časového limitu si hráči spočítají kompletní nakreslená pádla a porovnají výsledky.

4) MYŠLENKOVÁ MAPA CCA 15 MINUT

Kormidelník položí doprostřed stolu dva velké papíry. Na jednom bude uprostřed napsáno slovo pádlo, na druhém vesta. (Zdatnější mohou tyto pojmy nakreslit, nebo pro větší názornost předem obrázky vytisknout a nalepit.)

Aktivitu je vhodné začít pokřikem všech vodních skautů „Pádlo, vesta, naše zbroj, vodní skauti řvou ahoj!“. Kormidelník se zeptá dětí, zdali vědí, co je to zbroj a k čemu slouží. Pokud nevědí, vysvětlí jim to s dodatkem, že každý rytíř se o svou zbroj musel pěkně starat, aby mu dobře sloužila. A že totéž musí dělat vodák se svou zbrojí. Řekne dětem, aby si představily, že právě dostaly k Vánocům

● FOTO AUTOR – ŠEHEREZÁDA – IVETA VAVŘINOVÁ

nebo k narozeninám vlastní pádlo a vestu, které jsou krásné a nové. Poté se jich zeptá, co by měly dělat, aby věci krásné a nové zůstaly, a co by naopak vůbec dělat neměly. Pokud s tím děti mají problémy, měl by je kormidelník pošťouchnout návodnými otázkami (např.: Jedeme na celodenní výlet na lodích. Udělali jsme pauzu na oběd a ty teď nemůžeš najít svoje krásné nové pádlo. Proč?)

Kormidelník rozdělí každý papír s nápisem/obrázkem čarou svísele na dvě poloviny. Jednu polovinu označí jako plus, druhou jako mínus. (Lze taky použít smajlíka a šklebika.) Vyzve děti, aby své nápady zapisovaly do správných polovin – co nedělat k mínusu, co dělat k plusu. Vysvětlí jim, že si tak vytvoří samy návod, který bude viset v klubovně tak, aby se to každý včetně nováčků správně naučil. Po vyčerpání všech nápadů tyto zjednodušené myšlenkové mapy skutečně vyvěsí v klubovně na nástěnce.

Je důležité děti chválit, což je povzbuzuje k dalším nápadům. Zároveň je potřeba dát pozor na případy, kdy některé dítě napíše špatně písmeno, nebo splete pravopis, protože někdy mají ostatní tendenci k výsměchu. Chyby neopravujeme písemně, jen ústně – nejsme ve škole! Dítě si ji může opravit samo. Pro lepší přehlednost práce doporučuji společně vytvořit nejprve myšlenkovou mapu na jednom papíru a pak až na druhém.

5) ZÁVĚREČNÉ PROTAŽENÍ CCA 15 MINUT

Po delším sedavém zaměstnání je třeba zařadit opět pohybovou aktivitu. Protože předchozí část schůzky byla dost výuková a řízená ze strany kormidelníka, měly by děti dostat možnost se samy vyjádřit. Aby nedošlo k hádkám, měl by mít kormidelník připravené tři dětmi oblíbené pohybové hry a dát jim na výběr prostřednictvím hlasování. Kormidelník si tudíž musí připravit případně

sportovní pomůcky dle zvolených aktivit.

U nás zvítězila aktivita s tenisovým míčkem. Na jejím začátku stojí všichni hráči v kroužku a ten, kdo začíná, hodí kamkoliv do jeho území tenisák. Zároveň určí člověka a jeho nohu (Tom pravá). Vyzvaný musí položit správnou nohu na místo ležícího tenisáku, který poté hodí jinam a vyzve někoho jiného. Postupem času dochází k tomu, že všichni hráči jsou rozkročeni do svého maxima a snaží se ostatní vyřadit ze hry tím, že je správným umístěním míčku připraví o rovnováhu a donutí je spadnout. Míček se nesmí házet nesmyslně daleko! Hráči se mohou různě překračovat. Je zakázáno se dotýkat rukama země anebo přidržovat ostatních hráčů.

Pokud je o to ze strany dětí zájem, mohou se vystřídat všechny tři aktivity nabízené v hlasování.

6) ZAKONČENÍ, CCA 10 MINUT

Před ukončením schůzky si kormidelník ověří, co se děti naučily několika stručnými dotazy. (Např.: jak se nazývá horní část pádla, co se musí udělat s mokrou vestou, co se nesmí dělat s pádlem.) Správně odpovídající může odměnit (body do bodování, bonbon) dle zvyklostí dané posádky.

Následuje společný úklid

klubovny (papíry, psací potřeby, vzorové pádlo). Poté se opět posádka rozloučí podle zvyku (pokřik, nástup, podání ruky atd.).

POZNÁMKY AUTORKY:

Shodou nepříznivých okolností přišly na schůzku koedukované posádky Delfíneků jen čtyři děti z deseti, a to ještě jedno pozdě. Program byl přesto realizovatelný s pouhou jednou obměnou (viz bod 2). Při kreslení částí pádel mělo tudíž každé dítě vlastní hrací kostku, což doporučuji, neboť aktivitu značně urychlilo.

V případě většího počtu dětí doporučuji při tvorbě myšlenkové mapy rozdělit účastníky na dvě poloviny a každé z nich zadat jedno téma a poté je vést k jednoduché vzájemné prezentaci. Tím se docílí toho, že se jednotlivé děti více zapojí, zároveň však stoupá náročnost na organizaci pro kormidelníka. Je však důležité si předem dobře připravit velké papíry na myšlenkové mapy podle výše uvedeného návodu, aby byl výsledek dostatečně přehledný. (Na fotkách je vidět, že mně se to úplně nepovedlo.)

ŠEHEREZÁDA

OHLÉDNUTÍ ZA JARNÍM SRAZEM VODNÍCH SKAUTŮ V HRADCI KRÁLOVÉ

SRAZ
VS ⚓

Je pátek 29. března 2019 a já začínám psát reportáž o jarním srazu vodních skautů, který se tentokrát uskuteční v termínu 5. až 7. dubna 2019 v Hradci Králové.

Že je na psaní reportáže ještě moc brzy? Že asi nemám nic jiného na práci? Omyl! Není a mám!

Ale když jsem se zamyslel nad tím, že bych mohl opět pomoci malým dílem HKVS a Kapitánské poště a poreferovat o průběhu srazu, který se teprve chystá, uvědomil jsem si, že příprava na dobrou nebo alespoň ucházející reportáž musí začít ne po skončení akce, ale mnohem dříve. Tak, aby člověk byl připraven, čekalo jej pozitivní očekávání a byl spíše mile překvapen a mohl vše s nadhledem popsat a zhodnotit.

Svůj report musím začít hlubokou poklonou před všemi organizátory srazů a vůbec všech skautských akcí. Teprve ve chvíli, kdy člověk není jen pasivním účastníkem, ale začne hlouběji přemýšlet o všech souvislostech,

si skutečně může domyslet tu neuvěřitelnou míru dobrovolnické práce, kterou musí všichni organizátoři odvést, aby se účastníci, lektoři, hosté, celý realizační tým i všichni ostatní cítili na akci příjemně, nic jim nechybělo a vládla všude pohodová klidná přátelská atmosféra.

Ubytovat na 70 dospělých osob, zajistit jim plnohodnotné stravování a především zaujmout je kvalitním blokovým programem, není v dnešní době opravdu nic jednoduchého. To se organizačnímu týmu srazů vodních skautů i hostujícím oddílům i přístavům daří dlouhodobě velmi dobře. Není tedy pochyb o tom, že i jarní setkání vodních skautů 2019 bude příjemné a inspirativní.

Královnin Hradec (německy Königgrätz; latinsky Hradecz Reginae (ano, během let se původní Königingratz zkrátilo)) bylo v minulosti věnné město českých královen, které chránil soutok řek Labe a Orlice. Své druhé nejslavnější období pravděpodobně zažil Hradec Králové na počátku 20. století. Tehdy se z tohoto později krajského a univerzitního města stala vskutku moderní metropole. Díky promyšlenému a osvětlenému urbanistickému růstu a mnoha nejvýznamnějším působícím architektům své doby, bohatému kulturnímu i společenskému životu město získalo pověst „salonu republiky“.

Pro vodní skauty je však Hradec Králové především sídlem 7. oddílu vodních skautů Štik Střediska Karla Šimka. A snad jen málokdo si nemohl nevšimnout Štičích

úspěchů mezi vodními skauty. Pravidelně se umísťují na předních příčkách všech skautských závodů, klání či rychlostního zdolání 3 jezů v Praze. Pro mne osobně jsou však Štíky z Hradce Králové vzorem oddílu vodních skautů. A kdo se mnou náhodou nesouhlasí, pusťte si některé z videí jejich činnosti na internetovém kanále youtube.com. Neznám moc inspirativnějších a lépe zpracovaných propagačních a motivačních videí. Díky jejich krátkých retrospektivním klipům máme skvělou možnost se podívat na všechny úžasné aktivity, které malé Štíky se svými vedoucími za poslední roky prožily od vodáckých aktivit, přes vystupování ve studiu Českého rozhlasu v Hradci Králové při roznášení Betlémského světla či při jejich všech ostatních akcích na souši či na vodě.

Takže nezbyvalo nic, než se jen těšit.

● ŠTIČÍ VILA, FOTO – PYTLÍK

● FOTO – PYTLÍK

Je neděle 7. dubna 2019 a já po příjezdu z Hradce Králové dopisuji svou reportáž – v této chvíli spíše zamyšlení nad dalším úspěšným srazem vodních skautů. Ve svém minulém zápise v KP ze srazu z Plzně jsem si při hodnocení pomohl závěrečnou zpětnou vazbou účastníků. Tentokrát na to půjdu z druhého konce...od samého rána...

Upřímně jsem čekal hodně, ale to, že bych měl začít pochvalou za dvě snídaně, jsem opravdu nečekal! Především proto, že štičí smečka musela kvůli nám stávat před šestou hodinou, aby do místa snídaně nanosili židle (hodně židlí a ještě o patro výš...) a po snídání je opět na programy snesli dolů, kde byly v tu chvíli více potřeba. Museli vstát tak brzy i proto, aby všem nachystali snídání... A ne ledajakou. Klobouk dolů před pestrostí i originalitou. Bylo libo vajíčko upravené do vzhledné plachetničky? Nebo jste dostali chuť na kousek melounu ve tvaru skautské lilie, loďky či přímo štičky? Či byla vaší sladkou tečkou na snídání jahoda v jogurtu? Nebo jste prostě ocenili klasiku v podobě místních rohlíků (mimořadně kolik z nás si vlastně všimá, že město od města, pekárna od pekárny jsou rohlíky pokaždé trochu jiné – a ty štičí byly fakt dobré) se sýrem nebo salámem, s možností výběru marmelády, či

● FOTO – PYTLÍK

müsli s jogurtem, či výběru buchet. Káva a čaj je ráno klasika, ale aby si ještě někdo dal tu práci a ohříval do termosky mléko kvůli kakau, to byly pro mě osobně už velmi nadstandardní služby. A ty mimochodem pokračovaly po celý den ve „Štikbaru“. Ne, není to samozřejmě, že se prakticky Štičky se svými vedoucími od pátku do neděle ze ZŠ Hučák nemohly hnout, aby servis pro všechny účastníky byl téměř dokonalý.

A komu přišlo na místě ubytování něco zvláštního, pak ano – ZŠ Hučák je škola rodinného typu, která využívá při své výuce Jenský plán – alternativní pedagogický směr, který se vyznačuje vysokou mírou samostatnosti, prací ve skupinkách, uvědomění si vlastní odpovědnosti se značnou mírou svobody, důvěry, vzájemné úcty a demokracie i povinností vůči svému vzdělávání i v týmové práci (to si to pak taky člověk hned uvědomí, jak je ten skauting vlastně pořád pokrokový a in – více na www.hucak.cz).

O blokový program se pak staral nejen domácí tým, ale byl pečlivě připraven i organizační skupinou srazů VS. Život je často otázkou priorit a ani v programu jarního

srazu se bohužel nedaly navštívit všechny pečlivě připravené programy.

Věřím však, že si vybrali skutečně všichni. A nebyly to jen vzdělávací programy. Z mnohých z nich se staly i důležité organizační schůzky, které řešily to, k čemu se jinde a jinak času i místa nedostává: informace k individuální kapitánské zkoušce (vedl Hvězdář), jednání pořadatelů jednotlivých závodů vodních skautů (Olda P.), legislativní okénko s právníkem Povodí Labe, státního podniku, (Náhl) či tradiční jednání lodní komise (Flint).

Během sobotního dne se však stihli zájemci seznámit i s novou ideou vlčat a světlušek (Šimi), novou stezkou skautů a skautek (Kulda). Co však vzbudilo asi největší emoce, bylo večerní představení nových skautských šátek (hodnocení nechám na každém z účastníků) a také informace k volbám nového Kapitanátu, který se chystá na podzimní sraz v Pardubicích. Zjištěná debata, která se rozproudila po představení nových šátek a oznámení, že vlastně nebude již prakticky platný krojový řád a oddíly si budou moci nosit šátky dle své libosti, se

● FOTO – ČAJÍČEK

● FOTO – ČAJÍČEK

umocnila i oznámením, že stávající vedení Kapitanátu již kandidovat v chystaných volbách nebude. V množství informací o vlastní agendě, míře a rozsahu práce současného vedení vodních skautů, však zazníval především hlasitý apel jubilujícího a po tomto srazu i dekorovaného doživotního emeritního hlavního kapitána Vezíra, o důležitosti i závažnosti nové volby, odpovědnosti stávajících vůdců nejen předat, ale především nalézt své pokračovatele!

V rámci jarního srazu si však již mohli účastníci splnit také některé kompetence, osvěžit si vlastní znalosti či se jen přiučit něčemu novému při programu v plaveckém bazénu (Silva, Zip) nebo při laminování lodí (Vašek, Náhl). Velmi vydařeným programem bylo i seznámení se s výtvarnou technikou linorytu, která si jistě může při schůzkách v klubovně najít své důležité rukodělné místo u mladších i starších členů oddílů (Bobina, Viki).

A co kromě zázemí a snídaně (obědy a večere jsme měli samozřejmě také, ale ty chystala nedařlé jídelna – to hodnotit nebudu) pro své hosty Štiky dále připravily?

Jarní srazy bývají vyšperkované možnostmi splutí blízkého vodního toku. Meandrující Orlice v úseku Týniště – Krňovice byla podmanivá, počasí přívětivé a voda pokřtila i jednu dvojici na kánoji. Prostě vodácké splutí se vším všudy.

Pokud neoslovila účastníky Orlice, pak se mohli vydat na cyklovýlet podél kanálu Alba do Třebchovic pod Orebem a zpět do Hradce Králové.

Koho ani tato možnost neoslovila, ten se mohl vydat na komentovanou prohlídku města. Nebyly by to opět Štiky, kdyby i tentokrát nevytáhly ze svých řad trumf – přímo „Eso“ v osobě vlčáckého průvodce Plejtváka. Velká spokojenost všech účastníků s jeho prohlídkou byla dostatečným důkazem toho, že si tímto svým odvážným skutkem skutečně odborku „Místní průvodce“ plnohodnotně zasloužil. Pro všechny ostatní to byl naopak důkaz další neuvěřitelné štíčí tvůrčí energie i schopnosti stavět se ke skautským výzvám originálním způsobem. Jen tak dál!

A to nejlepší jsem si samozřejmě nechal na konec. Znáte Štíčí vilu? Neznáte?! Umístěna v prominentní vilové lokalitě s možností parkovacího stání hned pro něko-

● FOTO – KULDA

lik automobilů. Pod nenápadným zevnějškem se ukrývá prvorepubliková technická památka v podobě dobového železničního vagónu i skvostné dřevěné žebrové kánoe, která je dnes již legendou a sběratelským unikátem... – další budoucí technická architektonická památka Hradce Králové. Inspirativní však v každém detailu i celém svém příběhu, který je dokladem příkladné práce všech členů Štik v čele s jejich vedoucími Renčou a Oldou.

Že příklady táhnou, je nejlepším svědectvím vznik dalšího oddílu

vodních skautů – Lososů s příkladným kapitánem oddílu Jelenem... držíme palce a hodně sil, trpělivosti, štěstí i úspěchů. A jak to bude dál? To je ve hvězdách. S těmi hradeckými jsme se mohli seznámit nejen během krásných tří dnů, ale také v místní hvězdárně.

Tak to nebyl rozhodně ve zkratce jarní sraz vodních skautů 2019 v Hradci Králové. Ani být nemohl, protože psát by bylo možné pochvalně ještě dál. A kdo by chtěl opravdu kritizovat, měl by si prvně vyzkoušet, jaké to je pozvat vodní skauty i do svého domovského města či vesnice. Míst, kde se ještě nekonal sraz vodních skautů je přece ještě mnoho – a není to škoda?

Tak na shledanou v Pardubicích na podzimním volebním setkání v termínu 8. až 10. listopadu 2019. 21. smíšenému oddílu Bílý delfín 12. střediska Polaris Pardubice držíme palce, přejeme hodně štěstí a předáváme pomyslnou štafetu.

MIRA

● FOTO – PYTLÍK

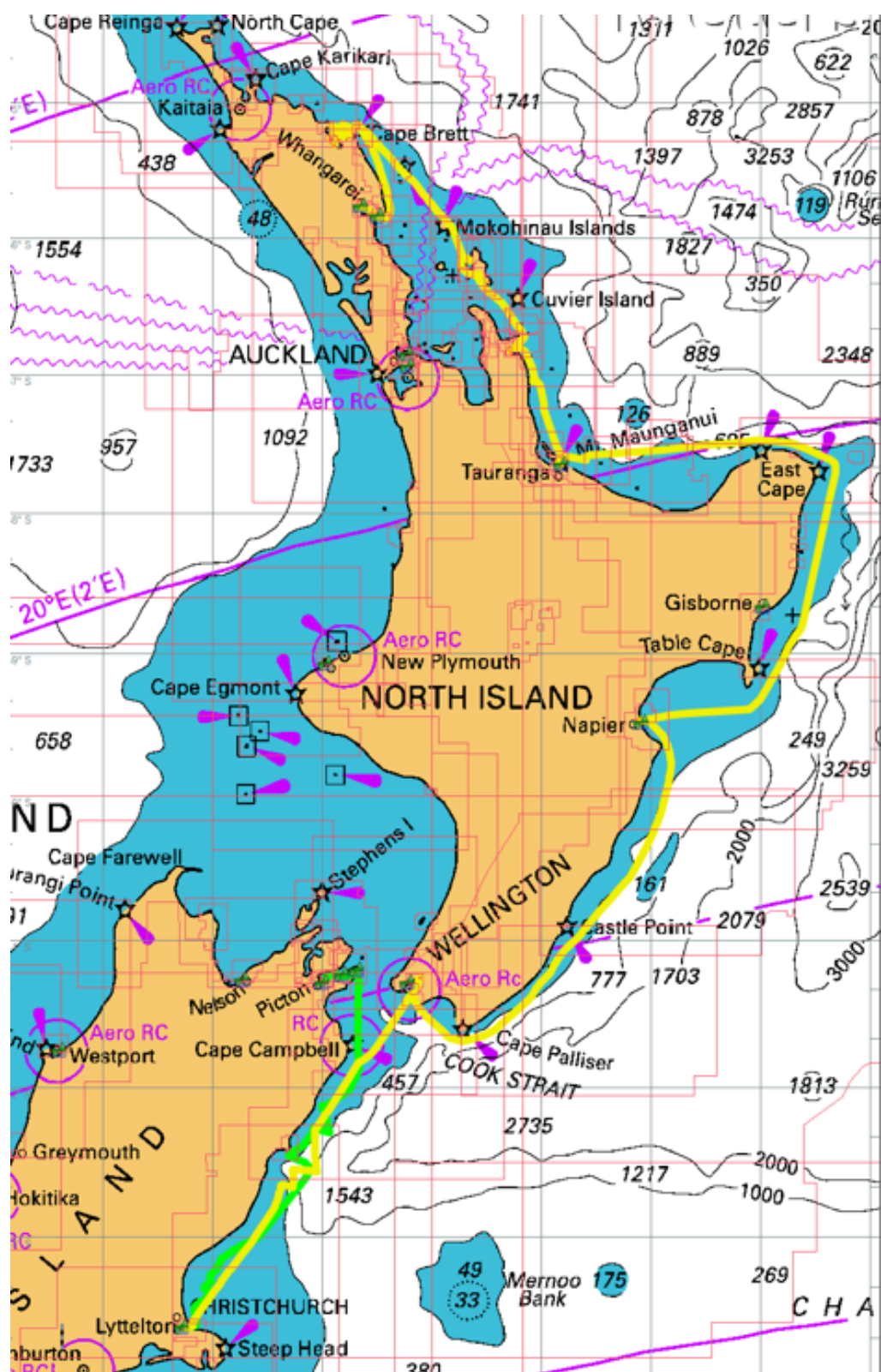
NOVOZÉLANDSKÉ DOBRODRUŽSTVÍ NA LODI

Některým příležitostí, za kterými se skrývá nemalé dobrodružství, se prostě nedá říct ne. Mnohdy to chce hodně odvahy, úsilí a velké vykročení z komfortní zóny. Tak to bylo i v našem případě, když nás jednoho dne oslovil kamarád, jestli bychom mu nepřevezli jeho loď z města Christchurch na Jižním ostrově Nového Zélandu na sever Severního ostrova do města Whangarei, kde měla být vytažena na břeh. První jachtařská zkušenost v Jižním Pacifiku a na oceánu vůbec. A zároveň první zkušenost s patnáctimetrovým katamaránem. Několik týdnů na moři a jen ve dvou. Aniž bychom pořádně věděli, do čeho jdeme, nabídku jsme s nadšením přijali.

Před samotnou cestou nás čekalo velké množství příprav souvisejících se studiem počasí v Jižním Pacifiku, vlivu přílivových a oceánských proudů, navigačních nebezpečí a plno dalších věcí.

Po přiletu jsme měli pár týdnů na cestování po Jižním ostrově na souši, než jsme konečně jednoho dne za úsvitu vypluli z mariny v Christchurch. První úseky plavby byly dlouhé. Východní pobřeží Jižního ostrova a jižní části Severního ostrova je skalnaté, takže se plavba nedá rozdělit a je nutné plout v režimu den/noc, kdy jsme se co dvě hodiny střídali, koukali do tmy a hlavně na radar. Změny ve směru a síle větru byly velmi časté a bylo tedy nutné se mít neustále na pozoru. Když jsme po dni a půl (a po proplutí dvou studených front) dorazili na jih Severního ostrova do hlavního města Nového Zélandu, Wellingtonu, měli jsme radost. Další dlouhé úseky plavby však byly stále před námi.

Cookův průliv oddělující hlavní ostrovy Nového Zélandu byla pořádná jízda. Surfovali jsme asi na třímetrových vlnách průměrnou

● TRASA NAŠÍ PLAVBY KOLEM VÝCHODNÍHO POBŘEŽÍ NOVÉHO ZÉLANDU

● UŽÍVÁME SI POŘÁDNÉHO VĚTRU

rychlostí 12 uzlů (v poryvech okolo 14 uzlů) při zadobčím větru o síle přibližně 26 uzlů (1 uzel = 1,852 km/h). Jinými slovy, neplulo to vůbec pomalu. Moře se na další noční přeplavbu zklidnilo a my se po dalších 250 námořních milích ocitli v přístavním městečku Napier.

Mezi jednotlivými úseky jsme si dělali několikadenní pauzy, odpočívali, seznamovali se s místními námořníky a prozkoumávali okolí. Na další část plavby jsme vyrazili pár hodin po průchodu velmi silné antarktické studené fronty, která rozvlnila moře. Po doputí do města Tauranga po dalším několikadenním úseku jsme si říkali, že těch velkých vln neustále narážejících do lodi z boku bylo dost, a věděli jsme, že další noční plavbu už nejspíš nebudeme muset absolvovat. Měli jsme před sebou krásné členité pobřeží se zátokami a ostrůvky, na kterých se dalo pěkně kotvit. A bylo z čeho vybírat.

Na Zélandu totiž není hustý lodní provoz jako ve většině Středozevního moře, a mnohdy jsme tak byli v zátokách úplně sami a měli tu krásu okolo jen pro sebe.

Poznávání Nového Zélandu z lodi nás neuvěřitelně bavilo. Byla to však často dřina, každý den učení se něčeho nového, protože na jižní polokouli je prostě všechno vzhůru nohama. Zjistili jsme, že oceán

je ten největší učitel. Čas se na chvíli zpomalil a my si to náramně užívali. S každým dnem jsme získávali nové a nové zkušenosti při manévrování s velkou lodí. Učili jsme se pokoře a trpělivosti. Té je totiž potřeba především při vyčkávání na příznivé počasí, což může trvat i déle než týden.

Po vyplutí z Taurangy nás čekaly kratší úseky. Oblíbili jsme si pralesem pokrytý poloostrov

● PROZKOUMÁVÁNÍ POLOOSTROVA COROMANDEL

● OSTROV MOTUAROHA V BAY OF ISLANDS

● VÝHLEDY NA PORT FITZROY NA OSTROVĚ GREAT BARRIER ISLAND

● KATAMARAN ZACHYCEN Z VRCHOLU STĚŽNĚ

Coromandel s pěknými plážemi, ale i skalnatým pobřežím. Okouzli nás také čtvrtý největší ostrov Nového Zélandu, Great Barrier Island, jeho nedotčená příroda a krásná kotviště, například Port Fitzroy, z něj dělají další skvost Jižního Pacifiku.

Plavili jsme se s větrem v zádech dále na sever, tu a tam kolem

nás skákali delfíni, létali albatrosi nebo odflukovaly velryby. Na moři je pořád tak nějak živo. Na dvanáct dní jsme se usídlili v jachtařském ráji – v zálivu Bay of Islands, v oblasti plné malých zelených ostrůvků, posetých trávou či lány manuky – keře, ze kterého se vyrábí pravděpodobně ten nejdražší med na světě. My se však těšili

z velkého množství zátok. Chráněni před vlnami z oceánu jsme poskakovali z jedné zátoky do druhé a občas si pěšky vyrazili na průzkum místních ostrůvků.

Asi po 5 týdnech na vodě, s uplутými více než 1500 námořními mílemi jsme se pomalu loučili s našim nejen jachtařským dobrodružstvím. S dobrodružstvím, o kterém se nám ani před pár měsíci nesnilo. Asi je nutné jít tomu tak trochu naproti.

Doufáme, že se i vy na podobné dobrodružství vydáte. To se pak my budeme kochat vašimi zážitky a rozmyslet, odkud vyplout příště.

ČLÁNEK, FOTOGRAFIE
KATE & MOBIL
PŘÍSTAV ESKADRA
OSTRAVA

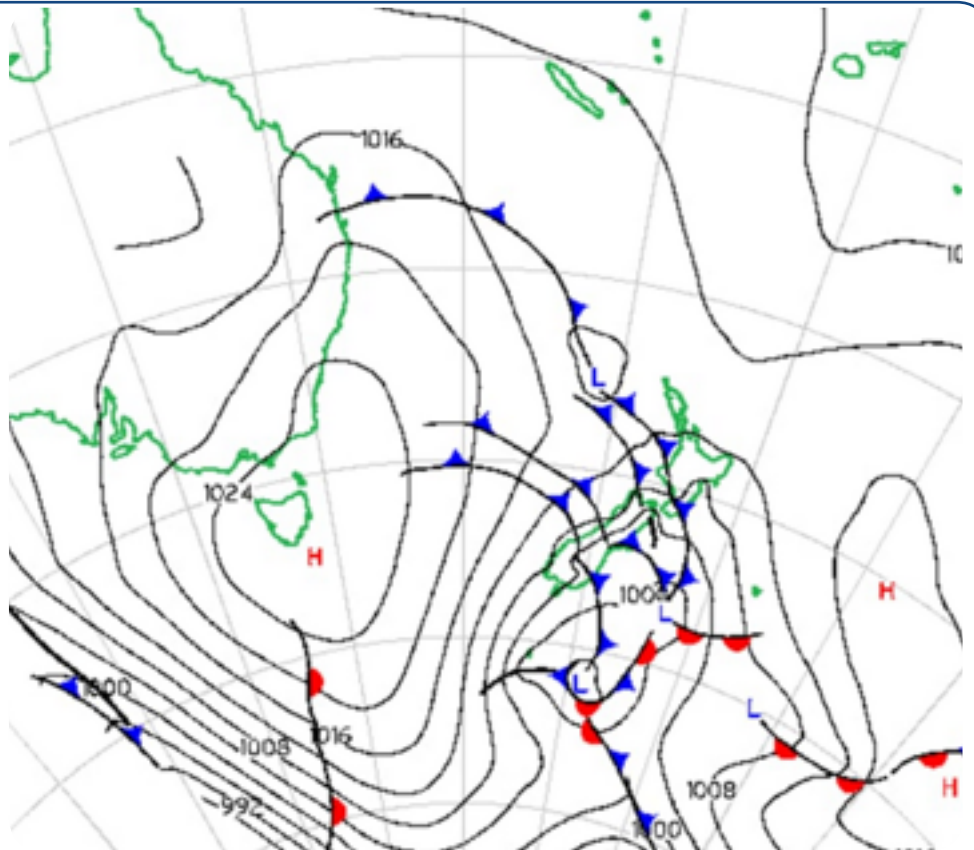
● MY DVA NA STŘEŠE KATAMARANU

PÁR POZNÁMEK K POČASÍ

Počasí na Novém Zélandu je poněkud komplexnější než ve většině evropských moří. Je to dáno především tím, že se zde mísí teplý vlhký vzduch z rovníku s velmi chladným vzduchem z Antarktidy. Tlakové níže a s nimi v rychlém sledu přecházející fronty jdou ve většině případů ze západu na východ, tedy z Austrálie a Tasmánské moře. Není neobvyklé zažít během jednoho dne přechod dvou až tří (studených) front. Svou roli hrají také oceánské proudy, které po většinu roku tečou podél Jižního ostrova na sever a podél Severního ostrova na jih. Důležité je zvyknout si na skutečnost, že vítr se na jižní polokouli točí opačným směrem, což Evropana může zaskočit především při poryvech či plavbě těsně kolem pobřeží.

Výška rozdílu hladin při skočeném přílivu a odlivu dosahuje na východním pobřeží okolo 3 metrů. Vzhledem k tomu, že většina přístavů se nachází u ústí řek, je nezbytné vplouvání do marin časovat s ohledem na příliv. V opačném případě může totiž kombinace říčního proudu

a odlivu (místa dosahující rychlosti i více než pěti uzlů) učinit vplouvání takřka nemožným. Pokud se takto silný proud navíc potká s protivětre, zalamující vlny plavbu velmi znepríjemní.

Velmi se osvědčila česká aplikace Windy, kterou mimo jiné

používá také naprostá většina novozélandských námořníků. Předpovědi je ovšem jako vždy nutné doplňovat a upřesňovat pozorováním z paluby.

MOBIL
ESKADRA OSTRAVA

AQUA SA VRACIA!

DÁTUM AKCIE: 19. - 25. 7. 2020

Slovenskí vodní skauti Vás srdečně pozývají na už tradičné vodno-skautské Jamboree Aqua 2020 na Slovensku. Naposledy sa toto medzinárodné stretnutie skautov konalo v roku 2017 s témou „Plavba ku hviezdám.“

Blokový program akcie sa bude samozrejme niesť v duchu vodných aktivít ako sú splavy či plachtenie. Zažijete aj rôzne workshopy, z ktorých si vyberie určite každý.

Do konca mája tohto roku sa môžete tešiť na informácie o mieste, kde sa bude konať budúcoročná Aqua.

Na príprave akcii usilovne pracujeme a môžete sa tešiť na novinky a zverejnenie témy. Odporúčame sledovať naše médiá a tešíme sa na Vás!

TEAM AQUA

Web: <http://aqua.sk/>
FB fanpage: www.fb.com/aqua-slovakia/
Kontakt: team@aqua.sk

● FOTO MARIÁN VAŇO, ARCHÍV
AQUA 2017

SKARE 2019 - SLEZSKÁ HARTA

Letošní Skare 2019 se ponese v duchu nejen závodění, ale také setkávání nás vodních skautů, jachtařů. Těšit se můžete na přednášky o splutí Odry, výrobě lodí, praktického laminování pomocí vakua. Čestným hostem Skare bude také světový mořeplavec Richard Konkolski. Proto neváhej, a ačkoliv nejedeš na celé Skare, přijed' za námi během 4. května do Leskovce nad Moravicí. Přednáška Konkolského začíná v 19.00 hod v kulturním domě.

Účastníkům již informace šly, nicméně pokud bys potřeboval

cokoliv vědět, obrať se na klara.abend@skaut.cz

Těšíme se i na Tebe.

ŠKVRNĚ

● FOTO ŠKVRNĚ

EX LIBRIS LADISLAVA „ŠAMANA“ RUSKA A SYMBOLIKA DROBNÉ SKAUTSKÉ GRAFIKY

Jedním z velmi zajímavých a oceňovaných programů jarního srazu vodních skautů v Hradci Králové bylo i seznámení zájemců s výtvarnou technikou linorytu. Ta jistě může své místo najít v ruko-dělné činnosti jednotlivých oddílů. Vzniknout tak mohou drobné grafické listy, přání, novoročenky,

ex libris, diplomy, ocenění či jiné příležitostné tisky, které potěší nejen vlastní členy oddílu, ale mohou být i vzácným a upřímným poděkováním, vzkazem

či upomínkou všem přátelům a dobrodincům.

Ve výtvarné dílně zaměřené na praktickou ukázkou si tento zajímavý a nepříliš náročný „tisk z výšky“ mohli zájemci vyzkoušet pod vedením Bohumily „Bobiny“ Mrzenové a Anny „Viki“

Cimbálové. Přímou na blokovém programu vzniklo hned několik drobných linorytů. Inspirací pro přítomné byla i přehlídka vzácných ex libris Ladislava „Šamana“ Ruska, kterou ochotně na akci ze své sbírky zapůjčil br. Ladislav „Brk“ Kovačka. Díky němu mohlo být tou nejlepší inspirací několik desítek ex libris, tedy malých grafických děl, kterými si znalci značí své nejoblíbenější a nejvzácnější knihy – ex libris = z „mých“ knih.

Ladislav Rusek, zvaný „Šaman“ (narozen 28. června 1927 v obci Hrabství ve Slezsku – zemřel 27. července 2012 v Olomouci), vysokoškolský pedagog, grafik a ilustrátor, básník a publicista, ale především skaut, je pokládán za jednoho z našich i světových nejvýznamnějších výtvarných skautských tvůrců. Znamé jsou především jeho ilustrace ve skautských kalendářích a publikacích. Mezi sběrateli jsou vysoce ceněny jeho drobné grafické práce – obzvláště pak právě ex libris a novoročenky. Ladislav „Šaman“ Rusek byl také nositelem těch nejvyšších skautských ocenění – zlatého stupně řádu Čestné lilie v trojlístku, Zlaté syrnix i řádu Stříbrného vlka. Jeho jméno také hrdě nese středisko Ladislava Ruska z Velkého Týnce na Olomoucku. Díky jeho „Vyprávění o skautském ex libris“ můžeme také pochopit hlubší symboliku skautských výtvarných děl.

Za základní skautský symbol je samozřejmě pokládána skautská lilie, kterou pro české skauty doplnil Mikuláš Aleš o hlavu černého strážního psa. Stylizovaný květ lilie byl vždy spojován s dobrem, mírem a čistotou a jeho užití známe již od starověkých Egypťanů, Indů i Peršanů. Ve středověké Evropě se stala lilie znakem královským, zvláště pak králů francouzských. Užití znaku lilie i na kompasu a větrné růžici jako symbolu jistoty a správného směru ovlivnilo pravděpodobně i Roberta Baden-Powella k jeho užití jako hlavního symbolu skautské organizace. I emblematický výklad skautské lilie na sebe nenechal dlouho čekat. Prostřední hrot tří listů lilie je vykládán jako přímé směřování každého skauta, který se nepokouší problémy obcházet. Tři listy lilie jsou vykládány také jako tři základní body skautského slibu nebo tři základní věkové kategorie skautského hnutí – vlče, skaut, rover. V případě dívčího skautingu je samozřejmě základním symbolem lilie umístěná na trojlístku či samotný trojlístek. Krátká hůl, na jedné straně vidlicovitě

rozdvojená, je symbolem roveringu. Tento symbol poutníků byl především nejen praktickou oporou, ale i pomocníkem při vytvoření improvizovaného rychlého přístřešku. Vžitým symbolem je také dekorativní uzel přátelství, který vyznačuje bratrství a přátelství na táborech i v osobním životě.

Vzhledem k tomu, že má skautské hnutí blízko i k indiánské tematice a woodcraftovému hnutí Ernesta Thompsona Setona s obdivem k severoamerickým indiánům a jejich přírodní moudrosti, objevují se i tato témata a symboly často ve spojitosti se skautským hnutím. Častým symbolem je i znak lesní moudrosti – bílý kruh s bizoními rohy. Ten se stal nejen znakem Ligy lesní moudrosti, ale ve svém významu symbolizuje i veškerou lesní moudrost a zálesáctví. Symbol ohně či plamene představuje nejen táborový život, ale i životodárnou sílu a teplo. Stany, totemy, ohně, luky, šípy a vlčí stopy však nemusí přímo odkazovat k lovectví. Spíše naznačují sounáležitost člověka a zvířat v přírodě. Motiv indiána s orlími pery ve vlasech je často zobrazením indiánského vzoru v podobě

kmene Dakotů, kteří se v romantických představách stali vzorem života v přírodě a ideálu různých mravních hodnot. Možným tématem může být i zobrazení hory ve významu Setonovy legendy o Stoupání na horu.

Symbol tří indiánských týpí je však již ustáleným znakem lesních škol. A tři orlí pera odkazují na významnou skautskou zkoušku. Také souměrný motiv tří ohňů symbolizuje trojí obnovení

českého skautingu, který se jako proroctví začal objevovat na ilegálních skautských ex libris již v polovině osmdesátých let dvacátého století.

Častým motivem je zobrazení svatého Jiřího – Drakobijce, který se stal celosvětovým patronem skautů. Legenda tohoto rytíře – zachránce princezny ze spárů jedovatého draka, jako symbolu zápasu dobra a zla, z něj vytvořila symbol ušlechtilosti. Ale i jiné křesťanské symboly jsou skautingu blízké. Kříž, planoucí srdce, kotva ve významu víry a naděje, vztažené či sepjaté ruce, křesťanský symbol ryby či samotná lilie jako nebeský květ symbolizující čistotu Panny Marie.

Ve svém díle Ladislav „Šaman“ Rusek upozorňuje také na význam

vlastního sběratelství mezi skauty, které svou zvláštní a jedinečnou podobou posiluje skautskou soudržnost nejen v naší republice, ale po celém světě. I tak vznikla sbírka skautských ex libris bratra Ladislava „Brka“ Kovačky, který ochotně velkou část své sbírky zapůjčil k nahlédnutí i účastníkům semináře, za což mu přísluší velký dík.

MÍRA HAVLÍK

POUŽITÁ LITERATURA:

RUSEK, Ladislav: Vyprávění o skautském ex libris. Olomouc, vlastním nákladem, 1993.

ČÁKA, Jan: Junácká symbolika. Praha: Merkur, 1990.

Videa:

<https://www.youtube.com/watch?v=HwOZ0zmFXPs>

<https://www.youtube.com/watch?v=h-lK2twnrBo>

MOKRÉ DĚJINY ZEMÍ KORUNY ČESKÉ XXXVI. ČS. OBCHODNÍ LOŽSTVO

(MEZI DVĚMA VÁLKAMI)

● LOŽ LEGIE

V XXXIII. kapitole jsme uvedli, jak si legionáři založili vlastní banku a jak ta banka koupila loď Taikai Maru, přejmenovala ji na Legii, která pod československou vlajkou nejprve dvakrát přivezla legionáře z Vladivostoku. Z jejího kapitánského můstku velel Josef Holub a hlavně Václav Woseček, původně stíhací pilot. Vychoval generaci českých námořních důstojníků, kteří se po absolvování jugoslávských námořních akademií stali vynikajícími kapitány dálkové plavby a po druhé světové válce veleli čs. obchodnímu ložstvu druhé generace (kupř. Jan Hakl, Jan Burian, Jakub Frey a mnozí další).

Avšak první obchodní loď pod československou vlajkou byl škuner s pomocným motorem jménem Kehr wieder brázdící Baltik a Severní moře. ČSR přijala již v dubnu roku 1920 zákon č. 316 Sb. O vlajce a rejstříku lodí námořních navazující na tzv. Barcelonskou deklaraci, kterou se všechny státy zavázaly uznat námořní vlajku i zemím bez vlastního mořského pobřeží. Kapitán Kehr wiederu, československý občan Alfred Kolderman, byl připraven zapsat loď pod jménem

Rusalka, ale k tomu už nedošlo, protože mu škuner ztroskotal.

Lodím, které byly registrovány podle Barcelonské deklarace jako československé, se stala zapsaným přístavem Praha, což naše lodě hrdě nesly napsané na zádi.

● DOMOVSKÝ PŘÍSTAV PRAHA

V praxi však hlavním kotvištěm pro transport zboží byla místa na rejdě v tehdy německém Štětíně pronajatá Německem v souladu s Versaillskou úmluvou na dobu 99 let (později přibylo totéž pro říční dopravu v Hamburku).

Přestože v lodním rejstříku ČSR bylo zapsáno dvanáct lodí (a dalším 14 malým lodím bylo po čase právo odebráno nebo nebylo nikdy uděleno), za celou dobu 1. republiky k vytvoření československé námořní společnosti nedošlo.

Menší lodě Dalibor, Neptun, Míla, Duben, Plzeň, Jiřina, Marie,

Litoměřice a Praga vlastnili jednotliví podnikatelé, kteří je nabízeli k převozu jakéhokoli zboží, ze kterého mohli profitovat. Ve dvacátých letech minulého století byla ve Finsku po vzoru USA tvrdá prohibice a po vzoru USA byla obcházena podloudníky. ČSR smlouvu s Finskem o zákazu převozu alkoholu neparafovala, takže majitelé malých lodí na pašování alkoholu vesele vydělávali. Několik z těchto lodí ztroskotalo, většinu však majitelé prodali v třicátých letech, protože to přestalo vynášet.

Podnikatel Jan Antonín Baťa si všiml, že bratři Poláci vyvážejí velké množství uhlí ze Slezské pánve nákladními vlaky do přístavů Gdaňsk a Gdyně (Gdaňsk a Gdynia) a odtud loděmi do světa, zpátky se však vagóny vracely prázdné. Koncern Baťa se s Poláky domluvil a brzy v těch vagónech celkem levně vozil ze zámoří kůže pro své boty. Tento nápad byl podnětem ke stavbě Baťova kanálu, oprášení myšlenky vodní cesty Dunaj-Odra-Labe a hlavně zakoupení vlastních námořních lodí k přepravě surovin ze světa do Zlína a vývozu ze Zlína do světa.

„Little Evy“ první loď Baťových závodů

V minulých dnech zakoupily Baťovy závody pro svou potřebu první nákladní parník a přiřadily tak k široce rozvětvené dopravní organizaci výrobků zlínského průmyslu po dopravě železniční a automobilové i třetí její složku — dopravu lodní.

„Little Evy“, po česku „Evička“, jmenuje se tato první naše loď, která má obstarávat přepravu našeho zboží mezi severoevropskými přístavy, hlavně mezi Gdyní a Hamburkem. Není tak zrovna malá. Její délka měří 48 metrů, šířka 8.60 metru, výška 7 metrů. Může naložit 650 tun zboží, převedeno na snadnější představu — 65 nákladních vagonů, tedy pořádně dlouhý vlak.

Loď, která zatím pluje pod vlajkou holandského státu, plavci (Leicht matrose). Rychlost činí 10 mořských mil je poháněna parním strojem o výkonu 400 ks. Posádku t. j. asi 19 km v hodině. vedle kapitána tvoří tři strojníci, tři topiči, kuchař a dva

V roce 1932 zakoupili Baťové v Malajsku levně velké množství kaučuku, pro jeho dopravu zakoupili francouzskou loď Kouroussa a s velkou slávou přejmenovali na Moravu. Loď však z původního záměru uskutečnila pouze cestu s obuví z Gdyně do Indie a zpět se surovinami ze Saigonu, potom v oblasti Evropy převážela obilí, získala i oprávnění pro přepravu osob, pak zastavila provoz a v r. 1933 byla prodána panu Youngovi z Hongkongu.

Pod československou vlajkou sloužila i baťovská Little Evy (není to překlep, na konci je opravdu „y“) přepravující kůže z Hamburku do Gdyně. Pořízená byla od Holanďanů, pod původním jménem Mona, ve stejném roce jako Morava. Protože byla mnohem menší, nebylo v té době hospodářské krize tak těžké naplnit ji alespoň trochu vydělávající komoditou, takže Little Evy vydržela ve službě o něco déle. Avšak v roce 1934 byla po srážce se sovětskou lodí Berezina v Kielském kanálu odstavena a roku 1935 prodána do Francie.

Jak to bylo, píše účastník kolize, známý kapitán Frey:

S touto lodí jsme měli v Kielském kanálu malér. Já měl službu do půlnoci, Klos od půlnoci. Loď řídil povinně v Kielském kanálu lodivod. Proti nám plula rovněž pod vedením lodivoda sovětská loď Berezina. V té době ještě měli Angličané rozdílné komando. Když Angličan řekl „starboard“, tak chtěl, aby mu šla loď doleva.

Když řekl Němec „starboard“, chtěl, aby mu šla loď doprava. A pro tyto nevyjasněné pojmy vlastně došlo ke kolizi. Loď pluly proti sobě a na té sovětské, která delší dobu nikoho nepotkala, seděl lodivod a viděl naše světla, ukolébán klidem, až v poslední chvíli, a zapomněl, že dává rozkazy anglicky. Řekl kormidelníkovi Bereziny „starbord“ a ten to otočil přesně na opačnou stranu, než chtěl lodivod. V kanále se někdy stává, že nejede-li loď středem, vytvoří u břehu val vody, který tlačí loď na jednu stranu vpředu a na druhou na zádi. Loď vlastně dostane smyk. A k tomu vlastně došlo, když chtěl lodivod zachránit situaci. Berezina se otočila napříč

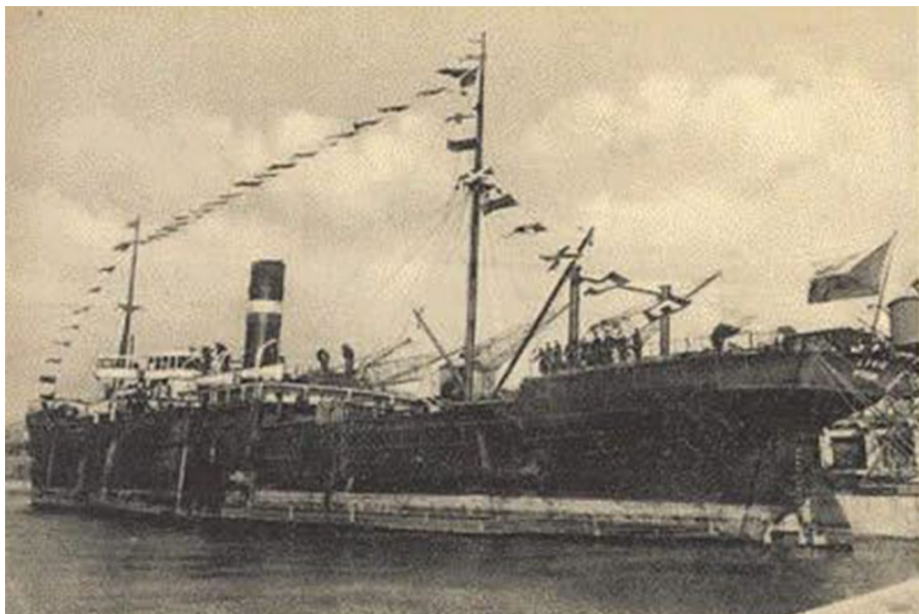
kanálem.

Představte si, že byla tak desetkrát větší než my! Lodivod poslal Klose, aby honem před srážkou hodil kotvu. Ten ještě duchapřítomně křikl větrákem na přídí na spící strojní posádku, aby vyběhla, čímž ji vlastně zachránil, protože na přídí pak byla jen spleť plechu a postelí. Ale jinak se nám nic nestalo. Voda nevnikla do lodi dále, než právě ke kolizní přepážce. Ani náklad: nebyl poškozen. Soud přiřkl veškerou vinu druhé lodi, takže firmě byla vyplacena náhrada škody. A navíc se Little Evy v tom stavu po havárii podařilo prodat.

Zajímavou historii má obchodní parník Arna o výtlačku přes 3000 tun.

Pod původním jménem Hillhouse byl vyroben v anglických loděnicích Howdon a provozován společností J. Cory & Sons z Cardiffu k přepravě sypkých materiálů na trasách mezi evropskými a americkými obchodními přístavy.

V r. 1925 jej odkoupila společnost First Czechoslovakian Sea Navigation, která aspirovala na

● S/S ARNA

onu dříve zmíněnou roli československé námořní společnosti. Jejími majiteli byl rejdař Artur Zdenkovič z Terstu a jeho švagr pražský advokát JUDr. Erich Veselý. Jeho sestra a manželka pana Zdenkoviče pocházela z Nasavrk a jmenovala se Ernestina. Po její dceři Arnoštce byl parník přejmenován a do československého rejstříku zapsán jako Arna a Arnoštka jako spolumajitelka.

Podnikání společnosti se zdárně rozvíjelo až do roku 1928, kdy 16. února odpoledne Arna s nákladem alžírské železné rudy u španělského Kočičího mysu, Cabo de

Gata u Almérie, narazila na nezmapované podmořské skalisko a během několika minut šla i s nákladem ke dnu.

Posádka 32 mužů se zachránila i s osobními věcmi, ale ztráta loď doprovázená rozvodem manželů Zdenkovičových společnost ekonomicky zničila.

Na vrak Arny se pomalu zapomínalo, až do roku 2013, kdy její skupina českých potápěčů a hledačů vraků vedená Borisem Golem z Pardubic lokalizovala a navštívila. Nesměla však na něm provést žádné úpravy, ba ani očistit nápis na zádi, protože s nánosem

● SPOLUMAJITELKA ARNOŠTKA

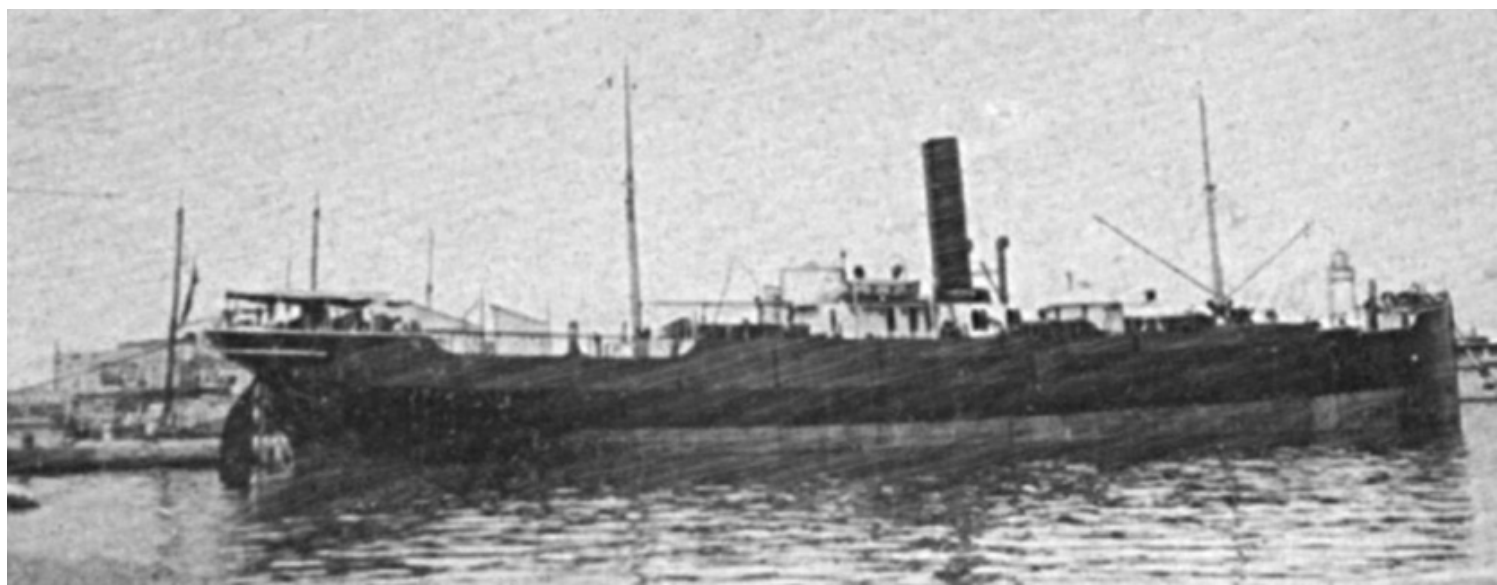

● JUDR. VESELÝ

10 až 15 centimetrů je z něj dnes chráněný korálový útes s bohatým životem.

VEZÍR

Příště: Česká kanoistika

TERMÍNKA

2019

● TERMÍN

● AKCE

● MÍSTO

1.–5. 5. 2019	Skare – Slezská Harta	
4.–5. 5. 2019	O vorařskou houžev	Praha
15. 5. 2019	Navalis	Praha
16.–19. 5. 2019	SKoK (Skautský kormidelnický kurz)	Poděbrady
17.–19. 5. 2019	ČLK SEALs – jarní víkend	
24.–26. 5. 2019	Sindibád Race	Orlická přehrada
24.–26. 5. 2019	Kapka HKVS 2019 zahajovací a seznamovací	Třebíč
1. 6. 2019	Meandry – Mimoňské pádlo	
8. 6. 2019	BsB regata	Brandýs n. L.
13.–17. 6. 2019	Jachetní kurz	Kovářov
16.–25. 8. 2019	ČLK SEALs – letní běh	
16.–25. 8. 2019	ČLK VS Námořní akademie – letní běh	
23.–25. 8. 2019	Kapka HKVS 2019 – druhý víkend – divoká voda – České Vrbné	
23.–31. 8. 2019	Lodní tesař	Seč
13.–15. 9. 2019	Viking Race	přehrada Pastviny, Nekoř
13.–15. 9.	Seminář jízdy a záchranu na divoké vodě	Brandýs nad Labem
20.–22. 9. 2019	Kapka HKVS 2019 – třetí víkend – praxe	Brandýs nad Labem
28. 9. 2019	Napříč Prahou – přes tři jezy	
4.–6. 10. 2019	ČLK VS Námořní akademie – podzimní víkend	
5. 10. 2019	Jablonecká regata	Jablonec nad Nisou
11.–13. 10.	Seminář plachtění – Poděbrady	
12. 10. 2019	Orlický pětitratlon	Hradec Králové
18.–20. 10.	Kapka HKVS 2019 – čtvrtý víkend – zkouškový	Praha
8.–10. 11. 2019	Podzimní sraz VS	Pardubice
15.–17. 11. 2019	ČLK SEALs – závěrečný víkend	
15.–17. 11. 2019	ČLK VS Námořní akademie – zkouškový víkend	

elektronická KAPITÁNSKÁ POŠTA

METODICKÝ A INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ HKVS ČÍSLO 58, DUBEN 2019

Vydává Hlavní kapitanát vodních skautů pro vnitřní potřebu.

Aktuální číslo Kapitánské pošty i archiv starších čísel včetně verzí pro tisk je k dispozici na webu vodni.skauting.cz/kapitanska-posta. Kapitánskou poštu dostávají emailem ti, co se přihlásili k jejímu odběru vyplněním formuláře na webu.

Pokud si přejete být zařazeni do databáze, vyplňte svůj email v příslušném formuláři. Pokud si nadále nepřejete eKP na svůj e-mail dostávat, stačí napsat na: odber-kp-pdf+unsubscribe@hkvs.cz.

Příspěvky, postřehy, připomínky, informace, pozvánky či fotky zasílejte na adresu: kp@skaut.cz.

Do tohoto čísla přispěli: Klára Abendrothová – Škvrně, Vladimír Cvrček – Vezír, Jan Fischer – Hvězdář, Miroslav Havlík – Mira, Jakub Hlavica – Mobil, Jana Karaová – Kulda, David Svoboda – Cedník, Ondřej Trepeš – Vondráš, Kateřina Vašíčková – Kate, Iveta Vavřínová – Šeherezáda

Titulní fotografie: Kateřina Vašíčková – Kate

Fotografie uvnitř čísla: Klára Abendrothová – Škvrně, Veronika Čechurová – Verča, Jakub Hlavica – Mobil, Libor Jirout – Akela, Jana Karaová – Kulda, Michal Kordík – Pytlík, Eugen Kukla, Roman Patočka – Čajíček, Oldřich Pešina – Olda, Marián Vaňo, Kateřina Vašíčková – Kate, Iveta Vavřínová – Šeherezáda, archiv Ladislava Kovačky – Brka, archiv KLŠVS, archiv 24. KO Přístavu Eskadra Ostrava

Redakční rada: Jana Karaová – Kulda, Klára Abendrothová – Škvrně, David Svoboda – Cedník, Aneta Byšková – Anténa

Korektury: David Svoboda – Cedník • **Sazba:** Klára Abendrothová – Škvrně

11. ROČNÍK OBNOVENÝCH SLAVNOSTÍ

POD KARLOVÝM MOSTEM
NA HLADINĚ VLTAVY

SVATOJÁNSKÉ SLAVNOSTI

NAVALIS

15+5+2019

BAROKNÍ SPEKTÁKULUM NA VLTAVĚ

Poznejte kouzlo staré Prahy

Úterý 14. května

14.00–18.00 / HALŠTATSKO-BENÁTSKÉ ODPOLEDNE (HERGETOVA CIHELNA)

Středa 15. května

14.30 / SLAVNOSTNÍ ZDOBNÍ KONÍ (HRADČANSKÉ NÁM.)

16.45 / ŽEHNÁNÍ KONÍM A JEZDCŮM (HRADČANSKÉ NÁM.)

17.30 / SLAVNOSTNÍ MŠE SVATÁ V KATEDRÁLE SV. VÍTA, VOJTĚCHA A VÁCLAVA

18.45 / SVATOJÁNSKÉ PROCESÍ NA KARLŮV MOST

20.00 / REGATA LODÍ, SESKOK PARAŠUTISTŮ, PLAVBA OTUŽILCŮ (KARLŮV MOST)

20.30 / ZÁVĚREČNÁ POBOŽNOST PŘED KOSTELEM SV. FRANTIŠKA (KŘÍŽOVNICKÉ NÁM.)

21.00 / KONCERT NA HLADINĚ VLTAVY POD KARLOVÝM MOSTEM

21.55 / BAROKNÍ OHŇOSTROJ

WWW.NAVALIS.CZ

SVATÝ JAN ČECHŮM DÁN

Matice sv. Jana Nepomuckého
srdečně zveSvatojánské oslavy v Nepomuku
290. výročí svatořečení

19. března – Oslavy 290. výročí svatořečení Jana Nepomuckého

- * 16:00 h | Mše svatá v kostele sv. Jana Nepomuckého, hlavní celebrant *Mons. ThLic. David Henzl*
- * 17:30 – 18:00 h | Hudební vystoupení v hudebním sálu Arciděkanství
- * 18:00 h | Slavnostní odhalení rekonstruované podoby sv. Jana Nepomuckého
- * 18:15 h | Přednáška *prof. Jana Royta* na téma Ikonografie sv. Jana Nepomuckého a sv. Vojtěcha

24. března, 10:30 h – mše svatá v kostele Panny Marie a sv. Vojtěcha na Zelené Hoře

13. - 14. května – Konference sv. Jan Nepomucký v evropském kulturním kontextu
Městské muzeum a galerie Nepomuk.

16. - 19. května – Svatojánská pouť – kostel narození sv. Jana Nepomuckého

Tradiční květnová akce s bohatým doprovodným programem po celém historickém centru města.

Čtvrtek 16. 5.

- * 10:00 h | Malá svatojánská pouť za účasti biskupské konsistoře

Neděle 19. 5.

- * 8:30 h | Dětská mše svatá
- * 10:30 h | Hlavní svatojánská pouť, hlavním celebrantem diecézní biskup českobudějovický, *Mons. Vlastimil Kročil*
- * 16:00 h | Litanie ke sv. Janu Nepomuckému se závěrečným požehnáním

26. května, 10:30 h – mše svatá v kostele Panny Marie a sv. Vojtěcha na Zelené Hoře

18. srpna, 10:30 h – poutní mše svatá v kostele P. Marie a sv. Vojtěcha na Zelené Hoře

